

EXPERIÈNCIES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

EXPERIÈNCIES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

EXPERIÈNCIES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

Francesc Osan

La participació ciutadana en les polítiques públiques és una de les vies més innovadores en el perfeccionament de la democràcia. Amb la Col·lecció Papers de Participació Ciutadana, la Diputació de Barcelona aporta reflexions, experiències i investigacions per afavorir el debat sobre l'associacionisme i la democràcia participativa en el món local.

Col·lecció coordinada pel Centre per a la Participació Ciutadana de l'Organisme Autònom Flor de Maig

ofm.participacio@diba.es
www.diba.es/flordemaig/participacio
Tel. 934 020 714

© Diputació de Barcelona
Maig de 2003

Disseny de la coberta: Estudi Accent
Producció: Institut d'Edicions
de la Diputació de Barcelona
Impressió: Policrom
DL: B-

SUMARI

Presentació	11
Introducció	13
Preàmbul	15
Metodologia d'elaboració de les normes reguladores de la participació ciutadana	17
Justificació: la realitat de Barcelona	17
Una metodologia d'elaboració, discussió i aprovació en funció de la realitat	20
La implementació del projecte d'elaboració de les normes reguladores de la participació ciutadana	23
Objectius de les normes reguladores de la participació ciutadana	23
L'equip de treball	24
Cronologia de l'elaboració del projecte	26
Desenvolupament del projecte	27
Primera etapa, ronda prèvia: gener - maig 2001	27
Primera etapa, primera ronda: juny - setembre 2001	27
Primera etapa, segona ronda: setembre - desembre 2001	27
Primera etapa, tercera ronda: gener - abril 2002	28
Segona etapa, primera ronda: maig - juliol 2002	28
Segona etapa, segona ronda: juliol - novembre 2002	29
Avaluació del procés de debat del projecte d'elaboració	31
Les dades de la participació en el debat	31
Les aportacions al debat	32
Les esmenes al text articulat	33
Conclusions del procés de debat	35

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

Els continguts de les noves normes reguladores de la participació ciutadana	37
Anàlisi comparativa	37
Títol preliminar	37
Drets de la ciutadania	38
Foment de l'associacionisme	38
Òrgans de participació	39
Processos de participació	41
Mecanismes de participació	41
Instàncies de mediació	42

ANNEX I

CRITERIS DE LES NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ
CIUTADANA

Consideracions generals	47
Drets de la ciutadania	49
Dret a la informació	49
Dret a la participació	50
Dret de petició	50
Dret a la iniciativa ciutadana	51
Foment de l'associacionisme	53
Foment de l'associacionisme ciutadà	53
Òrgans de participació	55
Consell de Ciutat	55
Consells sectorials. Àmbit de ciutat i de districte	56
Mecanismes de participació	59
Memòries participatives	59
Informes participatius	59
Audiències públiques	60
Comissions de seguiment de qualitat	60
Consulta popular i referèndum	60
Els jurats ciutadans	61
Les tecnologies de la informació i la comunicació al servei de la participació ciutadana	61
Instàncies de mediació	65
Mediació comunitària	65

**ANNEX II
NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA
A BARCELONA**

Exposició de motius	69
Títol preliminar	69
Títol primer. Els drets de la ciutadania	70
Títol segon. El foment de l'associacionisme	73
Títol tercer. Els òrgans de participació	75
Títol quart. Els processos de participació	79
Títol cinquè. Els mecanismes de participació	80
Títol sisè. Les instàncies de mediació i empara	85
Disposició transitòria	85
Disposició addicional	85
Disposició derogatòria	86

PRESENTACIÓ

Amb aquest, ja són onze els volums de la col·lecció «Papers de Participació Ciutadana», una col·lecció que va néixer amb la voluntat de posar a l'abast de tothom experiències i eines per facilitar i impulsar la participació ciutadana als municipis del nostre entorn. L'ELABORACIÓ DE LES NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA A BARCELONA. PROCÉS I METODOLOGIA descriu el procés que s'ha seguit per a l'elaboració i l'aprovació del Reglament de Participació Ciutadana, que ara ja és vigent a l'Ajuntament de Barcelona, i dona a conèixer una iniciativa innovadora per estendre la participació ciutadana a cada cop més àmbits de l'acció pública dels municipis.

Les Normes reguladores de la participació ciutadana a Barcelona representen una molt bona aportació a l'impuls i a la millora de la participació ciutadana, no només perquè demostren una clara voluntat política pel foment de la participació, sinó perquè han estat elaborades i aprovades a través d'un procés participatiu i han permès, d'aquesta manera, l'expressió de la voluntat de la ciutadania, tant de forma individual com organitzada. L'autor expressa aquest repte per la participació a través d'afirmacions com: «en el procés s'ha prioritzat la participació de les associacions, dels ciutadans i les ciutadanes al de la pròpia corporació municipal, entenent que el reglament ha de sorgir principalment de la voluntat ciutadana».

Cal des d'aquí felicitar i agrair la col·laboració de Francesc Osan, per saber sintetitzar de manera clara tot el gran procés d'elaboració de les Normes i perquè permet difondre i donar a conèixer una experiència important de foment de la participació ciutadana.

Aquesta obra, sens dubte, serà d'utilitat per a aquelles persones que treballen en el món de la participació ciutadana, i servirà per impulsar noves iniciatives d'aprofundiment de la democràcia participativa als nostres municipis.

Pere Alcober i Solanas

President de l'Organisme Autònom Flor de Maig

Diputat delegat de Participació Ciutadana

INTRODUCCIÓ

El 22 de novembre de 2002 el Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar les Normes reguladores de la participació ciutadana a la nostra ciutat. Amb aquest acte formal acabava un procés que s'inicià un any i mig abans; un procés de debat intens amb el conjunt de la ciutadania al voltant de quin havia de ser el nou model de participació de Barcelona.

És important assenyalar, però, que no partíem de zero. A Barcelona portem molts anys construint la participació. Des de les primeres eleccions municipals democràtiques, l'any 1979, la participació ciutadana, conjuntament amb la descentralització en els districtes, va ser una de les nostres prioritats, i en el següent mandat, l'any 1986, s'aprovaren les primeres Normes de participació que han estat funcionant fins ara, amb un balanç, al nostre entendre, extraordinàriament positiu.

Cal tenir en compte, a més, que la participació a la nostra ciutat no ha estat només la que ha estat regulada en els diversos reglaments. La participació és molt més rica, des de la que es practica en els deu districtes fins als diferents serveis i àrees d'actuació o en els diversos consells municipals. Això forma part de la nostra cultura política i és una part imprescindible de la marca «Barcelona».

D'altra banda, és important assenyalar que els aspectes vinculats a la participació ocupen un lloc destacat en el desenvolupament de l'articulat de la Carta Municipal de Barcelona.

Ara, ja tenim les Normes. Toca, per tant, el més difícil: aplicar-les. Aquí serà necessari un esforç de tots –Ajuntament, associacions i ciutadania– per a la seva implementació. Un esforç que vindrà donat per un canvi de cultura i una nova manera d'entendre la ciutat.

Joan Clos i Matheu
Alcalde de Barcelona

PREÀMBUL

Barcelona disposava d'unes Normes reguladores de la participació ciutadana (NRPC) des de l'any 1986. Aquest marc normatiu cobria allò que ja en la pràctica era habitual des de les primeres eleccions democràtiques municipals després de la dictadura, que es van celebrar, recordem-ho, l'any 1979.

No podia ser d'una altra manera si evidenciem que, precisament a Barcelona, el triomf electoral a les municipals va venir de la mà dels dos partits d'esquerra –socialista i comunista–, que havien preconitzat, ja des de les lluites per l'adveniment de la democràcia i des dels moviments socials de l'època, que la participació ciutadana i la descentralització serien uns dels eixos principals de la seva política. El nou govern, així –amb molts dels seus regidors i regidores provinents d'aquests mateixos moviments socials–, va fixar com una de les seves prioritats l'establiment d'aquestes polítiques.

No va ser, però, fins al 1986, el segon mandat, que s'aprovaren les primeres NRPC i, al mateix temps, les Normes Reguladores de l'Organització dels Districtes.

Avui, vint i dos anys després, podem afirmar que el procés descentralitzador pràcticament ja s'ha acabat. Avui, qualsevol ciutadà o ciutadana de Barcelona pot, si ho desitja, dirigir-se a un districte per a qualsevol tema que afecti la seva quotidianitat més immediata.

Per un altre costat, les normes que regulaven la participació ciutadana han funcionat relativament bé i aquesta participació, si pensem en els estàndards de 1986, ha estat un èxit.

De totes maneres, la realitat de 1979 i la de 1986 no és ni de bon tros la de 2002. Moltes coses han canviat, primer la mateixa ciutat i, principalment, la gent –els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona–, les seves demandes, les seves percepcions, les seves voluntats, no tenen res a veure.

Una altra cosa ha canviat: Barcelona disposa des de l'any 1997 d'una llei especial, la Carta Municipal de Barcelona, que va ser aprovada per unanimitat de tots els grups polítics. Aquesta Carta fixa unes noves i modernes «regles del joc» en molts camps de la vida municipal, un dels quals és, sens dubte, la participació ciutadana i les relacions entre l'Ajuntament i els seus administrats.

Calia, per tant, donar un nou salt endavant i, en aquest sentit, el Pla d'actuació municipal de 1999 establia la realització d'uns nous reglaments: les Normes reguladores del funcionament dels districtes i les Normes reguladores de la participació ciutadana.

Igual que el 1986, les normes dels districtes i de la participació ciutadana varen formar part d'un únic corpus legislatiu, entenent –encertadament– que participació i descentralització eren dues cares de la mateixa moneda. En aquesta ocasió, i amb el nivell de descentralització que ja s'havia assumit, eren necessaris dos reglaments diferents i amb dos *tempos* o processos diferents.

En el primer, el dels districtes, era necessari un procés ràpid en el temps, que omplís el buit que les noves legislacions i les noves realitats havien creat en el seu funcionament i, especialment, que resolgués les diferències de proce-

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

diment administratiu que hi havia entre si, producte de la seva història i de la seva especial idiosincràsia. Calia, per tant, un reglament que establís un mínim comú denominador de funcionament, inclòs en el camp de la participació, i que, posteriorment, cada districte fes una adaptació d'aquestes normes a la seva realitat a través de l'elaboració dels seus propis reglaments particulars. I, en el terreny de la participació, calia atènyer-se al que les futures NRPC establissin.

Per al segon, per al reglament de participació, que serien les NRPC, calia un procés diferent; enteníem que un reglament de participació, si volíem que mereixés aquest nom, no podia ser el reglament de l'Ajuntament, sinó el reglament de la ciutat. Calia, per tant, dissenyar un procés innovador i participatiu per a la seva elaboració, en el qual tothom pogués dir la seva i tothom –polítics, tècnics municipals, experts universitaris, associacions i, molt especialment, els ciutadans i les ciutadanes– percebés que aquest era el seu Reglament.

A continuació es descriuen els objectius que ens vàrem marcar, la metodologia que vàrem emprar i el seu perquè, l'equip de treball que ho va dur a terme i, finalment, el procés i els continguts, junt amb l'avaluació final, de les NRPC a Barcelona i dels seus aspectes més destacats i originals.

El resultat final el valorem com a positiu, tant per la metodologia com pels resultats, tant per l'elevat nivell de consens com pels continguts innovadors i avançats de les noves Normes i, especialment, pel que fa a la política, per la clara opció de l'Ajuntament de Barcelona per avançar pel camí de la promoció de la democràcia participativa com a element determinant de l'aprofundiment democràtic i en el camí de la construcció d'una nova ciutat i una nova ciutadania més lliure, igualitària i solidària.

METODOLOGIA D'ELABORACIÓ DE LES NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Justificació: la realitat de Barcelona

Quan el gener de l'any 2001 ens vàrem plantejar de començar a elaborar les NRPC, un dels temes importants a decidir era la metodologia de treball. En aquest sentit, primer calia analitzar el context en el qual s'havia de desenvolupar el procés de discussió. En el quadre següent es descriu la conjuntura de Barcelona, relativa a aquesta qüestió, en aquell moment:

	Externs Ajuntament	Interns Ajuntament
Punts febles	<ul style="list-style-type: none"> Conflictitat ciutadana Desconfiança vers l'Ajuntament Por a la instrumentalització política Desconeixement de les Normes de 1986 Debilitat del moviment associatiu tradicional 	<ul style="list-style-type: none"> Manca de cultura participativa Cultura tecnocràtica, mandra Conflictitat ciutadana No-compliment d'alguns dels punts de les Normes de 1986
Punts forts	<ul style="list-style-type: none"> Demanda ciutadana (81 % enquesta) Demanda associativa Realitat participativa a la ciutat i als districtes 	<ul style="list-style-type: none"> Voluntat política Carta Municipal de Barcelona Realitat participativa a la ciutat i als districtes

Com a punt feble extern de l'Ajuntament apareix, bàsicament, la conflictitat ciutadana; important en aquell moment, no tant per la quantitat de conflictes, sinó per la seva diversificació (diferents barris, diverses motivacions) i pel ressò que se'n feien els mitjans de comunicació i la utilització corresponent de l'oposició política. Cal assenyalar que una –si no la principal– acusació que els ciutadans en conflicte i l'oposició realitzaven a l'equip de govern de l'Ajuntament era, precisament, la manca de participació ciutadana en la gestió d'aquells projectes. Conseqüentment, l'altre punt feble extern que ens trobem és la desconfiança vers la voluntat política de l'equip de govern d'implementar realment una política participativa i, com a l'altra cara de la mateixa moneda, la por a la instrumentalització política que se'n podia fer.

Per un altre costat, s'observa un desconeixement general per part de la ciutadania de les possibilitats de participació que oferien les Normes de 1986. És cert, com després s'assenyalarà, que hi ha algunes disposicions previstes en el Reglament de 1986 que mai no van ser implementades per l'Ajuntament, però no és menys cert que la majoria de mecanismes participatius d'iniciativa ciutadana previstos en elles mai, o en comptades ocasions, no van ser posats en funcionament. Per exemple, la convocatòria ciutadana d'una audiència pública d'àmbit de ciutat per debatre algun tema d'interès general només va ser impulsat per la FAVB (Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona) en dues ocasions en 16 anys, malgrat la facilitat formal de poder-la convocar que les Normes de 1986 permetien. Mai no s'ha impulsat, per iniciativa directa de la ciutadania ni per altres entitats (llevat de les del sector del medi ambient que, conjuntament amb la FAVB, van ser unes de les convocants d'una de les audiències a què

**L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA**
PROCÉS I METODOLOGIA

es feia referència anteriorment), una audiència o una consulta popular d'àmbit de districte, quan podria semblar que, per la proximitat als problemes, seria més senzill o usual.

Al nostre entendre, això ens porta a un dels altres punts febles: la desestructuració i debilitat del moviment associatiu tradicional. Aquest fet s'evidencia a partir de l'anàlisi de les darreres mobilitzacions ciutadanes a Barcelona, en què veiem que la majoria van ser fetes fora dels canals habituals fins a aquells moments i molt sovint al marge, o fins i tot en contra, del moviment associatiu que durant els darrers vint anys les havia canalitzat. Això va situar les associacions tradicionals en una tessitura difícil: calia posar-se al front, independentment del que es reivindicava, o denunciar aquestes mobilitzacions i quedar-se al marge. Qualsevol de les dues opcions les invalidava com a interlocutores dels processos participatius. D'altra banda, i també vinculat a aquesta qüestió, s'observava un poc hàbit participatiu vers l'Administració d'aquest nou moviment associatiu que va sorgir en els darrers anys, que acostumava a dialogar o a participar en aquells temes de caràcter particular i lligats al seu sector d'actuació –cosa que és positiva–, però que li costava molt tractar temes generals d'interès de ciutat, districte o barri.

Per contra, com a punts forts, podem destacar, en primer lloc, la forta demanda ciutadana de participació. En una enquesta realitzada per l'Ajuntament farà aproximadament dos anys, es preguntava a la gent si creia convenient que s'impulsessin polítiques i estructures de participació a la ciutat. Sumant els que contestaven «convenient» i «molt convenient» s'obtenia que un 81 % dels enquestats demanava l'existència de participació ciutadana. Hi ha diverses raons per explicar-ho: la conflictivitat ciutadana que apareixia anteriorment com a punt feble i l'acusació dels mitjans de comunicació i l'oposició municipal de manca de participació van fer que d'una manera natural es generés la demanda de més participació. A més, la crisi estructural del sistema polític democràtic actual, la crisi del model de partits tal com els coneixem, manifestada, entre altres, per la poca participació en les contestes electorals i pels baixos resultats que reben els polítics i els seus partits en les enquestes sobre valoració de les institucions del país, també referma la major demanda de participació directa i sense intermediaris en els afers públics manifestada per la ciutadania. Hi ha cada cop més la constatació que l'exercici dels drets democràtics només un cop cada quatre anys és insuficient i l'exigència d'exercir aquests drets de forma quotidiana.

En segon lloc, i per les mateixes raons expressades anteriorment, apareix la demanda de més participació per part del moviment associatiu. Podria semblar una contradicció en relació amb el punt feble que hem vist anteriorment, però no ho és. De fet, el reforça: teniem un moviment associatiu que reclamava més participació quan no va ser capaç d'implementar les mesures participatives que l'anterior Reglament de 1986 li permetia. Un exemple il·lustratiu: podia donar-se la hipòtesi que l'equip de govern municipal fos contrari a les polítiques de participació. Si es disposava d'un reglament vigent, es podia, simplement, aplicar els mecanismes que preveïen la participació a instàncies associatives o ciutadanes, forçar aquesta Administració a implementar aquelles polítiques. Per què no es va fer?, precisament pel que es deia anteriorment: per desconeixement de les normatives i debilitat del moviment associatiu tradicional.

Finalment, el tercer punt fort és la forta participació que hi havia en la base –barris i districtes– en aquell moment. La participació espontània i no regulada és la manera habitual de funcionar als districtes de Barcelona. Avui seria absolutament impensable en qualsevol districte voler aprovar algun projecte urbanístic o alguna disposició sectorial de caràcter general sense el debat i la participació dels afectats o els interessats, sigui de manera directa o a través dels consells sectorials de participació o les comissions de seguiment. Independentment de l'acord final sobre el tema de discussió, la participació ciutadana en si és i era, en aquell moment, una realitat irrefutable, tal com ho

demostra l'estudi elaborat per l'equip de Ciència Política de la UAB l'any 1998 i la realitat constatable a partir d'una anàlisi simple de l'agenda d'un regidor o d'un alt tècnic municipal o de les actes de qualsevol dels actuals mecanismes de participació existents. Per un altre costat, hi havia nombrosos consells sectorials de participació, tant d'àmbit de ciutat com en cadascun dels deu districtes, que suposaven una realitat participativa rica i plural i que han funcionat relativament bé en els darrers setze anys.

Paral·lelament, les debilitats internes de l'Ajuntament de Barcelona serien, en primer lloc, la relativa manca d'una cultura participativa en totes les capes de l'Administració municipal, des de la més política fins al darrer funcionari. Amb això no es diu que no hi haguessin polítiques de participació, sinó més aviat que no hi havia una estratègia vertebrada, planificada i transversal. La participació era allò que feien alguns polítics i alguns tècnics perquè ho creien convenient, però no era l'estratègia que vertebrava tota la gestió municipal d'una forma clara i específica. Per exemple, hi ha tècnics en comunicació i qualitat, promotors econòmics o tècnics en diferents serveis de caire sectorial, però no hi ha cap tècnic en participació ciutadana. Per exemple, dins el programa de formació del personal de l'Ajuntament de Barcelona podem trobar un catàleg amplíssim i diversificat dins el qual, però, no trobarem cap curs de metodologies participatives.

Conjuntament, dins l'estructura tècnica municipal podem constatar una certa mandra a l'hora d'aplicar les polítiques participatives que deriva d'allò que citàvem en el punt anterior. Si no hi ha cultura participativa, la participació ciutadana esdevé un «mal que s'ha de patir» abans d'implementar un projecte determinat. No es percep com un valor afegit a la gestió, sinó com la pastilla amarga que s'ha de prendre per no patir cap infecció.

En un altre sentit, l'existència de conflictitat ciutadana també es pot veure com un punt feble intern de l'Ajuntament a l'hora d'aplicar polítiques participatives. Si en dissenyar i implementar projectes es topa amb la conflictitat i la contestata, això reforça les tendències autàrquiques d'alguns tècnics i polítics. Es pensa que, conflicte per conflicte, més val no «perdre el temps» dialogant i que les eleccions ja posaran cadascú al seu lloc, ja que si algú vol plantejar alguna cosa, això està previst dins la legislació en la ronda d'al·legacions.

Finalment, ha estat un punt feble de l'Ajuntament la no-execució d'algunes de les instàncies de participació previstes en les Normes de 1986, molt especialment, del Consell de Ciutat. A més, aquest Consell ha estat sempre una demanda explícita, elecció darrere elecció, per part del moviment veïnal. Això va reforçar la imatge que tenia la ciutadania de la manca de voluntat política participativa.

De manera oposada trobem com a punts forts, en primer lloc, la clara voluntat política de l'equip de govern de l'Ajuntament d'elaborar unes noves NRPC, en el sentit de reforçar i potenciar la participació. Aquesta voluntat política s'havia vist expressada, tant en els programes electorals dels partits que formen, com en el Pla d'actuació municipal aprovat en el Plenari de l'Ajuntament. També, com a punt referencial, apareixia l'impuls de la participació ciutadana en diversos escrits de l'alcalde Joan Clos i, molt especialment, en el discurs que va fer davant de l'ONU, en nom de les ciutats del món.

En segon lloc, la Carta Municipal de Barcelona, aprovada per unanimitat en el Ple de l'Ajuntament i en el Parlament de Catalunya, determina molt clarament en diversos articles i, molt especialment, en tot el títol quart («Participació Ciutadana i drets dels veïns»), la línia a seguir en l'impuls de la participació.

I, finalment, igual que es descrivia anteriorment, en l'apartat de punts forts externs, la pràctica participativa quotidiana també és, per les mateixes raons que abans s'han comentat, un punt fort intern de l'Ajuntament.

Una metodologia d'elaboració, discussió i aprovació en funció de la realitat

Quan ens vam plantejar d'abordar l'elaboració de les noves NRPC, vàrem voler tenir en compte la realitat existent a Barcelona, que ha estat descrita anteriorment. Conseqüentment, vàriem de dissenyar una metodologia que, òbviament, potenciés els punts forts, tant externs com interns, i eliminés o transformés els punts febles externs i interns.

Prèviament, però, cal precisar alguns punts que ens semblaven absolutament determinants per abordar la discussió i l'elaboració de les NRPC amb les garanties adequades. En primer lloc, calia debatre, no sobre el futur reglament en si mateix, sinó sobre la política i els criteris de la participació ciutadana a Barcelona partint de la realitat present, però amb perspectiva de futur –unes normes per a deu o quinze anys. Això era essencial, teníem l'experiència de la discussió uns mesos abans del Reglament de districtes i vàrem poder comprovar que si hi ha un text articulat sobre la taula, la gent discuteix –exclusivament– sobre aquest text. No volíem això, desitjàvem un debat obert, lliure, en el qual parléssim de política participativa i tots i totes hi poguéssim dir la nostra. I, a més, un debat pensant en el futur, en com seria la Barcelona i la seva gent dintre de deu o quinze anys. En segon lloc, havia de ser un debat que es plantegés dos objectius, per a nosaltres clau:

- Aconseguir el màxim consens social i polític.
- Que tothom, totes les associacions i tots els ciutadans i ciutadanes, pogués participar-hi.

Per això havia de ser un debat llarg en el temps i contenir la màxima publicitat i transparència.

En aquest sentit, podem veure en el quadre de la pàgina següent les diferents mesures o accions plantejades en funció dels objectius expressats anteriorment i considerats per a cadascun dels fenòmens (punts forts i punts febles).

Conseqüentment, pel que fa a la metodologia i tenint en compte que, com s'ha dit anteriorment, anàvem a discutir de criteris, no d'un reglament articulat, cercant un debat llarg en el temps per obtenir el màxim consens social i polític i buscant la màxima implicació de tots els agents que formen la nostra ciutat –ciutadans i ciutadanes, associacions, universitat, experts, forces polítiques, tècnics municipals, etc.–, ens vàrem plantejar que, per superar la desconfiança del moviment associatiu en general vers l'Ajuntament quan va anunciar que s'iniciava el procés de discussió d'unes noves NRPC, sumat a la por d'una possible instrumentalització política d'aquest debat, més l'existència de determinats conflictes ciutadans oberts en aquells mateixos moments, semblava aconsellable l'existència d'una institució independent que el tutelés, que exercís de notària i de dinamitzadora i que alhora tingués la capacitat de redactar-ne les conclusions. Calia que fos una institució coneguda i que, si pogués ser, per la seva trajectòria i experiència, tingués a priori la confiança suficient de la part més crítica del moviment associatiu i de les forces polítiques de l'oposició municipal. També serviria per generar confiança interna dins l'Ajuntament, especialment entre els que eren els actors de la conflictivitat ciutadana, doncs l'existència d'una institució mitjançera garantiria un debat tranquil i no necessàriament d'interlocució directa.

	Fenòmens	Accions <i>Discussió de criteris no de reglament</i>
	Externs Ajuntament	
Punts febles	Conflictitat ciutadana Desconfiança vers l'Ajuntament Por a la instrumentalització política	<ul style="list-style-type: none"> • Existència d'una institució externa independent, com a àrbitra, notària i valedora del procés. • Suport teòric d'experts externs • No tenir pressa, prioritzar el consens
Punts febles	Desconeixement Normes de 1986 Debilitat del moviment associatiu tradicional	<ul style="list-style-type: none"> • Universalització màxima del debat i de la informació i la divulgació del procés. • Màxima difusió i multiplicitat dels mitjans • No tenir pressa, prioritzar el consens
Punts forts	Demanda ciutadana Demanda associativa	<ul style="list-style-type: none"> • Inici del procés de debat • Màxima difusió i multiplicitat de mitjans
Punts forts	Realitat pràctica participativa	<ul style="list-style-type: none"> • Consideració d'aquesta realitat per al procés
	Interns Ajuntament	
Punts febles	Manca de cultura participativa Cultura tecnocràtica, mandra No-compliment d'alguns dels punts de les Normes de 1986	<ul style="list-style-type: none"> • Implicació de tècnics i polítics municipals en el debat • Formació de tècnics (posterior)
Punts febles	Conflictitat ciutadana	<ul style="list-style-type: none"> • Existència d'una institució externa independent, com a àrbitra, notària i valedora del procés.
Punts forts	Voluntat política	<ul style="list-style-type: none"> • Inici del procés de debat • Màxima difusió i multiplicitat de mitjans
Punts forts	Carta Municipal de Barcelona Realitat participativa per part de la base	<ul style="list-style-type: none"> • Utilització de la Carta • Consideració d'aquesta realitat per al procés • Aprofitament d'estructures participatives municipals, d'àmbit de ciutat i de districtes

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

D'altra banda, i per superar l'obstacle de la debilitat del moviment associatiu tradicional i aprofitar la forta demanda de participació d'associacions i ciutadania, calia que el procés de debat dels criteris fos tan obert i conegut com fóra possible i que hi hagués la possibilitat que el major nombre d'associacions i de ciutadans s'hi veiessin implicats; tant d'una manera passiva (possibilitat d'aportacions a través de la web) com d'una manera activa (reunions amb les entitats, assemblees territorials, reunions d'àmbit sectorial, etc.).

Calia aprofitar també la dinàmica participativa dels districtes i l'enorme patrimoni que suposava l'estructura participativa regulada, tant de l'àmbit de la ciutat com dels districtes, de què es disposava. És per això que calia implicar amb profunditat els districtes i els consells sectorials de participació de la ciutat en el debat. Calia que fessin seva aquesta discussió. Això ens servia també per implicar-hi els tècnics de l'Ajuntament, com a mínim els que tenien un contacte directe amb les estructures de participació d'aquell moment.

Finalment, el darrer element que donava legitimitat a tot el procés era l'existència de la Carta Municipal de Barcelona, aprovada per unanimitat, tant en el Consell Plenari de l'Ajuntament, com en el Parlament de Catalunya. En aquest sentit, la Carta ja preveia en nombrosos articles i en un títol sencer (el IV) la participació ciutadana i els drets dels veïns. En concret, en l'article 30 podem llegir:

1. L'Ajuntament de Barcelona garanteix la participació ciutadana, especialment en les matèries que afecten més directament la qualitat de vida de la ciutadania.
2. La participació ciutadana es regeix pel que s'estableix en aquest títol i informa el conjunt de la Carta Municipal.
3. Les normes de participació contingudes en aquesta Llei es desenvolupen per mitjà de disposicions reglamentàries aprovades per l'Ajuntament de Barcelona.

El fet que la Carta garantis la participació, com a principi inspirador del conjunt de la Llei municipal, i que se'n preveïés el desenvolupament mitjançant el desplegament reglamentari, i el fet que encara no s'hagués produït el seu desenvolupament, conjuntament amb la voluntat política de l'equip de govern de fer-ho durant el mandat 1999-2003, tal com figurava en el Pla d'actuació municipal, donava plena cobertura política a l'inici del procés.

LA IMPLEMENTACIÓ DEL PROJECTE D'ELABORACIÓ DE LES NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Objectius de les normes reguladores de la participació ciutadana

Amb relació al contingut, ens plantejàvem que les NRPC havien d'assolir els objectius següents:

- Desenvolupar la democràcia participativa a la ciutat de Barcelona
- Desenvolupar la Carta Municipal de Barcelona
- Donar valor a la realitat participativa de la ciutat
- Estendre la participació al conjunt de la ciutadania

Desenvolupar la democràcia participativa a la ciutat de Barcelona

El primer objectiu que ens plantejàvem a l'hora d'abordar la discussió sobre els criteris que havien d'inspirar les futures NRPC va ser, sens dubte, la implantació i desenvolupament de la democràcia participativa en l'àmbit de la nostra ciutat. Entenim que el model de participació de què havíem disposat fins a aquell moment era una participació funcional, basada essencialment en òrgans de participació regulats i estructurats: els consells sectorials. Aquests consells, organitzats com a llocs d'encontre entre l'Administració i les associacions, estaven pensats com a espais de debat, consens i pacte, i cal dir que un estudi fet per l'equip de Ciència Política de la UAB l'any 1998 va demostrar la viabilitat d'aquells consells sectorials durant els anys del seu funcionament: van complir amb el seu objectiu.

De totes maneres, avui, setze anys després, es pot afirmar que ja havien arribat al seu sostre, tant per la seva composició (associacions cooptades per l'Administració i sense participació directa de la ciutadania) com per les seves funcions (espais d'assessorament i consens). L'explicació és clara: les Normes de 1986 varen ser molt innovadores en el seu moment i eren adequades per a la seva època, però els temps van canviar i la societat en general, i la barcelonina en particular, van canviar més ràpid del que havien previst aquelles Normes, de manera que es produïa una falta d'adequació objectiva entre la demanda participativa i la realitat normativa.

En aquell moment, la ciutadania i la societat civil més conscient demanen un altre model de relació amb l'Administració. Hi ha una voluntat clara de participació en els afers públics: no n'hi ha prou amb el consens de polítiques, sinó que cal avançar en la implicació de la ciutadania en la presa de decisions i en el seu control i seguiment. En definitiva, es tracta d'implicar la ciutadania en la governabilitat de les ciutats. Això és el que s'anomena *democràcia participativa* i aquest és un dels objectius principals que havien de contenir les noves NRPC.

Desenvolupar la Carta Municipal

Com s'ha comentat anteriorment, un altre dels objectius de les noves NRPC havia de ser el desenvolupament reglamentari dels articles en els quals la Carta Municipal preveia la participació ciutadana i els drets dels ciutadans. És important assenyalar que la Carta no fixava l'abast d'aquest desenvolupament. Per aquest motiu, desenvolupar reglamentàriament els articles de la Carta referents a la participació i, a més, determinar els límits i els continguts de la participació eren dos reptes que calia tenir en compte en el marc del procés de debat i que dependrien dels objectius a aconseguir i de les debilitats i potencialitats analitzades.

Donar valor a la realitat participativa de la ciutat

El tercer objectiu que s'havia d'assolir era donar valor a les pràctiques participatives existents a la ciutat, per partida doble. D'una banda, potenciar i desenvolupar tota la riquesa participativa formal de què disposava l'Ajuntament, fruit de les Normes de 1986, estructurades en la diversitat de consells de participació de caire sectorial, tant d'àmbit de ciutat com de districte. La seva importància i bon funcionament ja han estat descrits suficientment en l'estudi de la UAB de 1998. D'una altra, ens plantejàvem fer aflorar i donar valor a les multiplicitats de dinàmiques participatives que de manera habitual s'estaven produint a la ciutat i, molt especialment, en l'àmbit dels deu districtes de Barcelona. Una simple observació desapassionada de la realitat podia constatar que, pràcticament, en qualsevol indret de la ciutat, per implementar algun nou projecte municipal, especialment en el camp de l'urbanisme, es feia una gran quantitat de pràctiques participatives destinades a cercar el consens ciutadà i cercar complicitats. És cert que tot aquest conjunt no responia a una metodologia determinada, que els ritmes, les intensitats, els continguts i les finalitats no eren homogenis i que corresponien principalment a la voluntat política del regidor o regidora corresponent o, més freqüentment, a la dinàmica associativa, a la història del territori o a altres factors externs, però el que és indubtable és l'existència de la participació. Del que es tractava, doncs, era precisament de fer-la aflorar, potenciar-la i posar-hi metodologia i homogeneïtzació, conservant alhora la riquesa i la frescor de cada realitat.

Extensió de la participació al conjunt de la ciutadania

El darrer objectiu i, segurament, un dels més importants, era l'ampliació i l'extensió de la participació al conjunt de la ciutadania de Barcelona.

Havíem vist anteriorment com el model de participació del moment, sortit de les Normes de 1986, era un model basat en les relacions entre l'Administració municipal (tècnics i polítics) i el món associatiu. D'aquest model, que podríem anomenar dual, els grans oblidats eren els ciutadans i les ciutadanes. Efectivament, si analitzem el reglament de 1986, es pot veure que, fins i tot normativament, no estava prevista –amb algunes excepcions– la participació individual si no era en el marc d'una associació. Si, a més, considerem que no sempre el conjunt de l'entitat –o fins i tot la mateixa Junta Directiva– sap quina és l'actuació dels dirigents associatius en el marc dels consells de participació, podem determinar que l'univers participatiu en relació al conjunt d'habitants de Barcelona (1.500.000) era realment reduït. El gran repte, per tant, havia de ser l'extensió dels mecanismes de participació en l'àmbit general de la ciutat, tenint en compte, però, que l'objectiu hauria de ser no tant que participi tothom, sinó la creació de mecanismes, metodologies i instàncies perquè tothom que vulgui participar pugui fer-ho.

L'equip de treball

Des del principi es creà en el si de l'Ajuntament de Barcelona un equip de treball encarregat d'impulsar el projecte d'elaboració de les NRPC. L'equip en el seu si es dividia en els nivells següents, treballant de forma coordinada:

- Equip Polític
- Equip Tècnic
- Comissió Assessora
- Equip Elaborador Extern

L'Equip Polític

L'Equip Polític s'encarregava de fixar els continguts i l'abast del projecte, el calendari i els ritmes. Estava presidit pel regidor Ernest Maragall –president de la Comissió d'Hisenda i Règim Interior–, coordinat per Pere Alcober –regidor de Participació Ciutadana i Solidaritat– i comptava amb la participació dels regidors Jordi Hereu i Carles Martí i la presència de Francesc Osan –director de Participació Ciutadana–, que actuava d'enllaç amb la resta dels equips.

L'Equip Tècnic

L'Equip Tècnic estava format a partir de la Comissió Directiva de la Direcció de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta Direcció assegurava la implementació organitzativa de les mesures adoptades per l'Equip Polític, la disposició dels recursos adients –humans i materials– per al desenvolupament adequat del projecte, l'impuls a la resta de comissions i el contacte amb la ciutadania i les associacions; i en la ronda d'aprovació reglamentària, s'encarregava de tot el procés administratiu.

La Comissió Assessora

En la ronda d'elaboració dels criteris polítics que haurien de determinar les futures NRPC, es va creure convenient la creació d'una Comissió Assessora, coordinada entre un membre de l'Equip Tècnic i un membre de l'Equip Extern. Aquesta comissió havia de fer la seva pròpia discussió de criteris i les seves conclusions s'incorporarien al text final. Les aportacions dels seus membres es van fer tant d'una manera presencial com a partir d'aportacions escrites, sovint sobre temes monogràfics. Es va creure convenient que fos una comissió mixta: per un costat, experts del camp universitari i, per un altre, alts tècnics de l'Ajuntament que, d'una manera o altra, treballassin, des de diferents àmbits, en terrenys vinculats a la participació ciutadana. D'aquesta manera es garantia la implicació de la comunitat científica per donar, així, legitimitat «de contingut» i es garantia també la implicació dels tècnics municipals que, recordem, era un dels punts febles interns de l'Ajuntament.

L'Equip Elaborador Extern

L'existència d'aquest equip impulsor extern era una de les claus del procés de discussió. Tal com s'ha assenyalat anteriorment, la situació de desconfiança d'alguns sectors de la ciutadania i de bona part del moviment associatiu tradicional vers l'Ajuntament en aquest tema i de la seva possible utilització política, feien del tot necessari l'existència d'un equip extern que actués tant d'àrbitre com de notari i, molt especialment, de valedor del procés. Un equip que actués colze a colze amb l'Equip Tècnic de l'Ajuntament en l'elaboració dels primers documents, els successius i el document final; que els presentés al conjunt de la societat i a la societat organitzada; que recollís les seves aportacions i les sabés filtrar, condensar i incorporar en els diferents documents, i que validés que, efectivament, els documents elaborats i les successives aportacions fossin valorades i realment incorporades. En definitiva, que el document final de criteris correspongués a la voluntat majoritària i participativa del conjunt de la ciutadania. Havia de ser, conseqüentment, un equip amb capacitat tècnica, amb provada experiència en aquest camp i que fruis de la confiança dels elements més significatius del moviment associatiu. Aquesta conjunció de requisits es varen trobar en la Fundació Jaume Bofill i en el seu director Jordi Sánchez.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

Cronologia de l'elaboració del projecte

La cronologia de l'elaboració del projecte està diferenciada en dues etapes: la primera, de discussió i elaboració de criteris, i la segona, d'elaboració, discussió i aprovació del text articulat.

Primera etapa: discussió i elaboració de criteris

Tasques	Ronda prèvia gener-maig 2001	Primera ronda juny-setembre 2001	Segona ronda setembre-desembre 2001	Tercera ronda gener-abril 2002
Elaboració de les primeres idees força	Maig: 1r document	–	–	–
Reunió de la Comissió Assessora	•	•	•	•
Elaboració del document de criteris	–	Setembre: 1r document	Desembre: 2n document	Abril: document definitiu
Reunions amb associacions	Reunions prèvies	Juny: Primer Congrés d'Associacions	Reunions diverses	Reunions diverses Fòrum Primavera de les Associacions
Web participativa	–	–	•	•
Consells municipals	–	–	•	•

Segona etapa: elaboració, discussió i aprovació del reglament articulat

Tasques	Primera ronda maig-juliol 2002	Segona ronda juliol-novembre 2002
Redacció del document articulat	Redacció 1r document per part de l'Equip Tècnic	Redacció del document definitiu per part de l'Equip Tècnic
Aprovació NRPC	18 de juliol: aprovació inicial	22 de novembre: aprovació definitiva
Reunions de les associacions	–	Reunions diverses
Reunió de la Comissió Assessora	–	•
Reunió dels partits polítics	Reunió dels partits de govern	Reunió dels partits de govern Reunió de tots els grups polítics municipals
Reunió dels consells	–	Reunions diverses
Plens dels consells dels districtes	–	Plens als deu districtes de Barcelona

DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

Primera etapa, ronda prèvia: gener-maig 2001

En aquesta ronda prèvia de la primera etapa es tractava d'impulsar una reflexió general, un procés inicial de detecció dels eixos que ha de contenir i contemplar la futura normativa, a partir de la participació d'experts, responsables associatius i responsables de l'Administració municipal; realitzar una anàlisi de la realitat i de les experiències més destacades a escala internacional, a través de l'Observatori Internacional de la Democràcia Participativa.

Es va fer una primera ronda de reunions amb més de seixanta representants associatius i quinze experts en el camp universitari, associatiu i municipal, efectuada per la Fundació Jaume Bofill.

El fruit d'aquest procés fou l'elaboració d'un document d'idees força el maig de 2001.

Primera etapa, primera ronda: juny-setembre 2001

Aquest document va ser debatut en un espai obert en el marc del Primer Congrés de les Associacions de Barcelona, celebrat el mes de juny de 2001, amb més de cent associacions, a la comissió sobre «Les Noves Normes de Participació Ciutadana».

A partir d'aquest document bàsic, enriquit amb les aportacions fruit del citat Congrés, i amb les aportacions de les reflexions de la Comissió Assessora i les reflexions i aportacions de la Regidoria i de la Direcció de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona, s'elaborà el primer document de criteris el setembre de 2001.

Primera etapa, segona ronda: setembre-desembre 2001

En aquest primer document de criteris apareixia la primera concreció de propostes, a partir de les quals s'inicià el procés de definició dels eixos que van estructurar la futura normativa. Es va presentar i es va debatre el document durant quatre mesos entre les principals federacions d'associacions, consells municipals, taules associatives i ciutadans a títol individual, així com entre experts i responsables municipals.

En aquesta ronda es van fer també les aportacions dels diferents grups municipals de què estava format l'Ajuntament de Barcelona. Es creà un espai de participació i debat a la web de l'Ajuntament, amb la inclusió del document de criteris i la creació d'un espai de debat virtual adreçat tant als responsables associatius com als ciutadans i ciutadanes a títol individual. El nivell de participació va ser superior a l'habitual en aquest tipus de fòrums. Es continuà el debat en la Comissió Assessora i es presentà el document i el procés de debat als districtes de Sarrià, les Corts, Ciutat Vella, Eixample i Gràcia i als consells municipals d'associacions, de Benestar Social, d'Immigració i de Gent Gran. Es realitzà una trobada oberta amb les entitats el mes d'octubre a Torre Jussana, seu de l'Agència Municipal de Serveis a les Associacions de l'Ajuntament de Barcelona, amb la presència de més de quaranta representants associatius. Finalment, es van fer entrevistes personalitzades amb més de vint representants de les principals federacions i coordinadores d'entitats de la ciutat.

A partir de totes aquestes aportacions, la Fundació Jaume Bofill va redactar un segon document de criteris de la Participació Ciutadana, com a base per continuar el procés de debat.

Primera etapa, tercera ronda: gener-abril 2002

Aquesta tercera ronda estava orientada cap a la consecució d'un document de criteris definitiu. El segon document de criteris incorporà les aportacions fetes durant el procés anterior, amb el qual es realitzà una nova ronda de debat, per tal de validar les modificacions i donar un pas definitiu quant als continguts que havia de tenir la futura normativa en el moment d'iniciar el seu procés d'aprovació en el si de l'Ajuntament. En aquest segon document de criteris es començà a concretar l'estructura i els continguts de la futura normativa. A més, es va incloure un nou espai de debat a la web de l'Ajuntament, de format i estructura similar a l'anterior, es va mantenir el procés per debatre el segon document de criteris entre les associacions i també es va debatre en els districtes de Nou Barris, Sants-Montjuïc i Sant Martí. Es continuà el debat a la Comissió Assessora i els experts van elaborar un dictamen sobre el document, per tal de concretar l'articulació futura de les NRPC.

Es va produir un debat final dels continguts del document de criteris en el Vuitè Fòrum Primavera de les Associacions, que es va celebrar els dies 4 i 5 d'abril de 2002 i que va comptar amb una participació de més de 180 representants associatius i amb l'evidència d'un alt nivell de consens sobre les propostes.

Segona etapa, primera ronda: maig-juliol 2002

Aquesta primera ronda de la segona etapa consistia en l'articulació de les propostes contingudes en el document de criteris com a text legal, per tal de ser tramitat al Ple de l'Ajuntament. La tasca fou assumida per l'Equip Tècnic, que estava en contacte constant amb l'Equip Polític. El repte era important: traslladar un document polític de criteris a un document articulat en forma de reglament i compatible amb la legislació vigent. Això no era un tema menor: hi havia qüestions que havien estat reclamades per la ciutadania i que la Comissió Política inicialment volia recollir en la normativa, però que, en canvi, eren incompatibles amb la legislació vigent. Per exemple, no és possible convocar el referèndum des de l'Administració local, sinó que cal fer un seguit de tràmits molt complexos; o el fet que la llei no permeti en cap cas que els referèndums siguin vinculants. Això són dos exemples, però podria haver-hi més.

Així, l'Equip Tècnic va redactar el text articulat i va iniciar el tràmit administratiu per a l'aprovació inicial a la Comissió de Presidència de l'Ajuntament de Barcelona.

De manera paral·lela es reuniren els portaveus de l'equip de govern per incorporar les aportacions dels diversos grups polítics que el formen.

Finalment, les noves NRPC s'aprovaren inicialment el 18 de juliol de 2002.

Segona etapa, segona ronda: juliol-novembre 2002

Després de l'aprovació inicial, continuaren les reunions amb el moviment associatiu, reunions personalitzades amb entitats de segon grau (coordinadores i federacions), una reunió monogràfica a Torre Jussana, reunions amb la Comissió Assessora i amb l'Equip Extern i l'obertura d'un espai a la web municipal per rebre suggeriments ciutadans. S'obrí el termini d'al·legacions a la proposta aprovada inicialment. Per tal de facilitar el debat i donar més temps a la possibilitat de rebre aportacions ciutadanes, s'allargà un mes el temps d'exposició pública, del 25 de setembre al 25 d'octubre. Es presentà el text aprovat inicialment als òrgans de l'Ajuntament i es va debatre entre els grups municipals.

Es presentaren les NRPC aprovades inicialment per l'Ajuntament a tots els plens dels consells de districte, havent-se fet prèviament un debat ciutadà en cadascun dels districtes, i, finalment, es van resoldre les al·legacions, es redactà la proposta definitiva de les Normes reguladores de la participació ciutadana de Barcelona i foren aprovades definitivament pel Consell Plenari Municipal el 22 de novembre de 2002.

AVALUACIÓ DEL PROCÉS DE DEBAT DEL PROJECTE D'ELABORACIÓ

Les dades de la participació en el debat

Es fa difícil quantificar el nombre exacte de ciutadans i ciutadanes i d'associacions que han participat en el debat. Podem saber quantes han assistit a les diverses reunions que s'han anat celebrant, però la seva repercussió en el si de les associacions és difícil de saber. Per exemple, quan es parla amb alguna associació de segon grau, aquesta ho debat alhora amb les associacions federades respectives?, quan es parla amb un representant d'una entitat, aquest ho comenta a la Junta?, i als associats? En alguns casos, ho sabem, però en altres no. Per tant, les xifres que es poden donar són estimacions, però pensem que són bastant aproximades.

En el quadre següent es mostren les xifres de persones i associacions implicades en cadascuna de les rondes:

	Entitats	Persones
Primera etapa, primera ronda juny - setembre 2001	41 entitats (consulta directa) 100 entitats a la comissió de treball del Primer Congrés d'Associacions	15 experts 100 aportacions aproximadament (Fòrum de debat a la web municipal)
Primera etapa, segona ronda setembre - desembre 2001	5 grups municipals 5 reunions als districtes (100) 40 entitats (reunió a Torre Jussana) 3 consells de participació (45) 20 entitats 2n grau	15-20 experts
Primera etapa, tercera ronda gener - abril 2002	5 grups municipals 3 reunions als districtes (60) 8 entitats de 2n grau 180 entitats (al Vuitè Fòrum Primavera de les Associacions)	15-20 experts 24 tècnics municipals 120 aportacions aproximadament (Fòrum de debat a la web municipal)
Total primera etapa	604	299
Segona etapa, primera ronda maig - juliol 2002	3 grups municipals	8 experts
Segona etapa, segona ronda juliol - novembre 2002	10 districtes (200) 35 entitats (reunió a Torre Jussana) 21 consells participació (315) 11 entitats de 2n grau 30 entitats (Assemblea FAVB)	13 tècnics municipals 8 experts
Total segona etapa	559	29
Total tot el procés	1.163	328

Cal tenir en compte que són xifres relatives: una entitat pot haver assistit a més d'una reunió i pot ser membre de més d'un consell i, a més, pot ser membre d'un consell i assistir a una reunió d'un districte. Conseqüentment, cal entendre el nombre com les assistències d'una entitat a una reunió del procés o d'una persona a alguna de les possibilitats de participació.

Tanmateix, les mitjanes dels assistents estan calculades de la manera següent: reunions a districtes, vint entitats, consells de participació, quinze entitats.

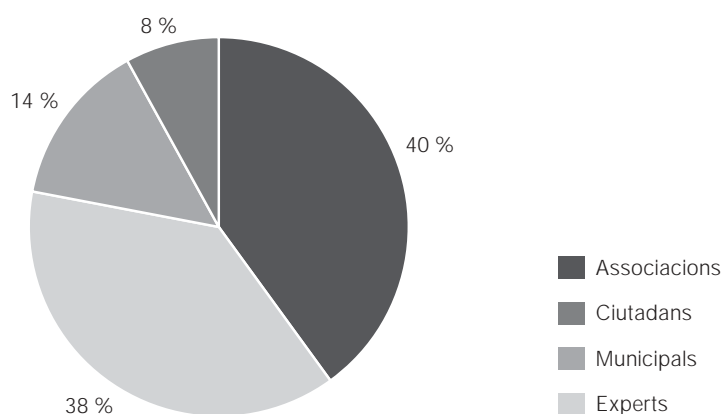
Per un altre costat, cal tenir en compte que moltes vegades d'una mateixa entitat hi va més d'una persona. Per això, la xifra de 328 persones que es pot veure en el quadre superior es refereix exclusivament a participacions directes individuals, no en nom de cap entitat directament. En aquest sentit, doncs, si calculem una mitjana conservadora d'assistència d'1,5 persones per associació, podem concloure que el nombre de persones implicades en el procés –a més de les entitats– podria ser d'unes 492.

Per tant, durant tot el procés es calcula que, aproximadament, han participat d'una manera directa unes 492 persones i un total de 1.163 entitats de tota la ciutat.

Les aportacions al debat

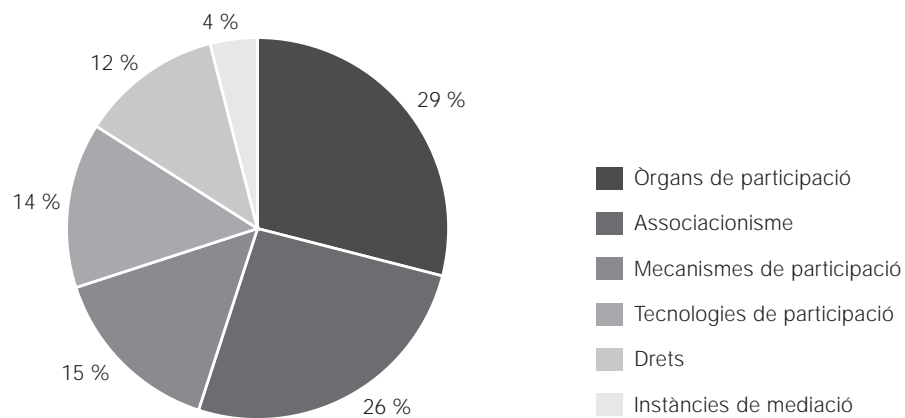
Les associacions han estat, en termes absoluts, les que han fet més aportacions durant tot el procés, amb un 40 %, un percentatge similar al dels experts (38 %). En termes relatius, cada expert ha fet una mitjana de vint-i-tres aportacions, mentre que cada associació participant n'ha fet quatre.

Els ciutadans, a títol individual, han aportat el 8 % de totes les propostes o comentaris, i els membres de la corporació municipal, el 14 %.

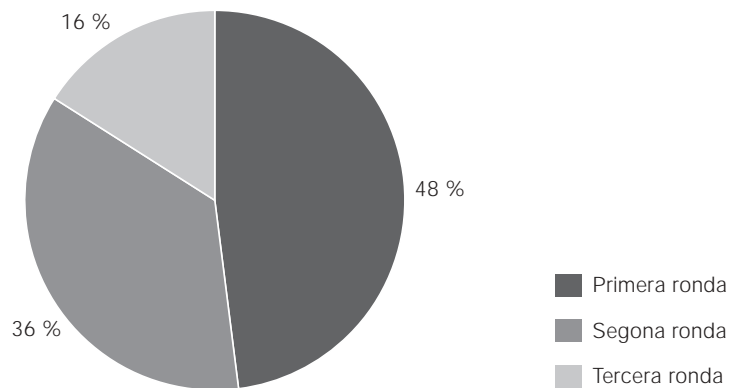

Per temàtiques, els aspectes que han generat més interès han estat els referits als òrgans de participació i al foment de l'associacionisme, amb el 29 % i el 26 % de les aportacions respectivament. Els aspectes referits als mecanis-

mes de participació han representat el 15 %, i a les tecnologies de la participació el 14 % de les aportacions, seguit de les aportacions referides als drets, amb un 12 %. L'assumpte que ha generat menys aportacions ha estat les instàncies de mediació, amb un 4 %.

Per rondes, pel que fa a la primera etapa, la primera ronda ha estat la que ha generat més debat i més quantitat de reflexions, amb un 48 % del total d'aportacions. La segona i la tercera han generat el 36 % i el 16 % de les aportacions. En la segona etapa no es pot parlar, de fet, d'aportacions sinó d'esmenes, cosa que s'examinarà a continuació.

Les esmenes al text articulat

Com s'ha dit anteriorment, el 18 de juliol de 2002 s'aprova inicialment el text articulat de les noves NRPC. En aquell moment ja no es recullen més aportacions, sinó que s'obria la fase de presentació d'esmenes, cosa que implicava que encara no acabava la discussió. Tal com s'ha explicat, el debat continuà i, per facilitar-lo, es va allargar un mes més el termini legal per presentar aquestes esmenes.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

En el quadre següent podem observar el resum final de la presentació i contesta d'al·legacions per part de la ciutadania:

Entitats esmenants	Presentades	Acceptades	Rebutjades	No considerades
Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona	29	28	1	-
Federació Catalana d'ONG pel Desenvolupament	17	15	2	-
Coordinadora d'Entitats del Poble Sec	2	2		-
Consell Escolar Municipal	3	3		-
Grupo Cívico de Sant Andreu	3	1	2	-
Sr. Salvador Zorrilla	3	1	1	1
Direcció de Participació Social	3	3	-	-
Associació d'Afectats 22@	10	-	-	10
Direcció de Participació (transaccionals)	2	2	-	-
Total	72	55	6	11

Aquestes són les xifres reals, prou significatives. En l'anàlisi s'han eliminat les 11 esmenes no considerades, ja que més aviat consisteixen en al·legacions, reflexions valoratives, consideracions generals que no proposen cap modificació concreta del text. Per tant, el resum de les esmenes referents al text quedaria de la manera següent:

Esmenes	Presentades	Acceptades	Rebutjades
Total	61	55 (90,16 %)	6 (9,84 %)

Si considerem l'elevat nombre de participants en el debat –492 persones i 1.163 associacions–, podem veure:

- 1) El baix número d'esmenes presentades (només 61), cosa que indica un alt nivell de consens social en la proposta de partida.
- 2) L'alt nombre d'al·legacions acceptades (el 90,16 %) indica tant un gran esforç de consens i síntesi per part de l'Ajuntament com una important capacitat de negociació del sector associatiu.

CONCLUSIONS DEL PROCÉS DE DEBAT

Un cop aprovades definitivament les NRPC, podem concloure que la redacció de les mateixes s'ha articulat a partir d'un ampli procés de participació, que s'ha iniciat en el debat i reflexió a l'entorn de les idees, per anar concretant posteriorment els principals òrgans, processos i mecanismes que l'han d'estructurar.

El model de participació emprat en aquest cas ha prioritzat la participació de les associacions, dels ciutadans i de les ciutadanes al de la mateixa corporació municipal, entenent que el reglament ha de sorgir principalment de la voluntat ciutadana. L'alt nombre de persones i entitats que hi ha participat –492 i 1.163 respectivament– fa pensar que aquest objectiu ha estat assolit.

El procés, d'una durada total de gairebé dos anys, ha permès garantir la major participació possible i donar el temps suficient per poder debatre els continguts en cada fase.

S'han combinat de forma simultània diferents processos i metodologies (incloent-hi l'ús d'Internet) per tal d'adaptar-se tan bé com es pugui en cada cas a les necessitats i singularitats de cada col·lectiu i, especialment, s'ha intentat que el procés de participació fos d'abast universal.

S'ha garantit la independència i neutralitat del procés de participació mitjançant la col·laboració de la Fundació Jaume Bofill en el desenvolupament de tot el procés.

S'ha garantit, així mateix, la implicació dels tècnics municipals i dels experts universitaris, com a garantia de qualitat en els continguts finals.

Les associacions, els experts i els responsables municipals han aportat les seves propostes i argumentacions al llarg de les diverses fases i rondes. Els ciutadans i ciutadanes a títol individual han ocupat també un paper destacat en tot el procés, incorporant-los de manera activa a la dinàmica de treball des que s'ha disposat del primer document de reflexions. Això ha permès un alt consens al voltant del contingut final, la qual cosa indica la poca quantitat d'esmenes presentades i el volum de les acceptades (90,16 %).

ELS CONTINGUTS DE LES NOVES NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Anàlisi comparativa

A continuació s'analitzaran els continguts de les noves NRPC, comparant-les alhora amb les Normes de 1986 i amb el document de criteris que va servir de base per elaborar-les, a fi de veure les diferències en relació amb les normes antigues, d'una banda, i comprovar el grau de fidelitat del nou Reglament vers la proposta ciutadana, de l'altra.

Per facilitar l'anàlisi, s'agruparan en els blocs següents els principals continguts de les NRPC, tenint en compte que aquestes estan formades per un text normatiu de trenta-dos articles:

1. Títol preliminar
2. Drets de la ciutadania
3. Foment de l'associacionisme
4. Òrgans de participació
5. Processos de participació
6. Mecanismes de participació
7. Instàncies de mediació

Títol preliminar

Títol preliminar. Article 1

Aquest és segurament l'article més important de totes les Normes, ja que és el que defineix més concretament el seu objectiu polític:

NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA 2002:

Article 1

L'objecte d'aquestes Normes és la promoció i el desenvolupament de la democràcia participativa a la ciutat de Barcelona.

NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA 1986:

Article 1

L'objecte d'aquestes Normes és la regulació de la participació ciutadana en el govern i administració municipals a través...

DOCUMENT DE CRITERIS

Aquí es pot veure una evolució important: mentre que les Normes de 1986 només pretenien la regulació de la participació, en les de 2002 opten d'una manera clara per un model determinat de la participació ciutadana, la democràcia participativa, que és un element referencial i qualitatiu. També es pot constatar que en el document de criteris no apareixia aquesta qüestió, cosa que indica una opció unilateral per part de l'Ajuntament en el sentit que s'observa una determinació voluntària i conscient d'avançar cap a aquest model.

Drets de la ciutadania

Títol primer. Articles 3 a 7

S'estableixen, per primer cop en un únic text normatiu, els drets fonamentals de la ciutadania vers el seu Ajuntament. Aquests drets són transversals a tota l'Administració i suposen els principis jurídics fonamentals de la participació ciutadana a la ciutat. És important assenyalar allò que ja serà un tema recurrent en tot el document: en primer lloc, es tracta en pla d'igualtat la participació ciutadana individual i la participació ciutadana de les associacions i, en segon lloc, es fixa per primer cop com a univers subjecte i objecte de la participació el padró municipal de majors de setze anys. Això és un canvi important: fins a aquest moment l'univers era el cens de majors de divuit anys. D'aquesta manera, es facilita la incorporació als processos participatius dels immigrants i els joves.

Dret a la informació (art. 3)	Reconeix el dret dels ciutadans i ciutadanes a ésser informats.
Dret al coneixement dels indicadors municipals (art. 4)	Dret a ésser informats dels resultats de la gestió municipal.
Dret de participació (art. 5)	Dret a intervenir directament o a través d'entitats en la gestió d'assumptes públics.
Dret de petició (art. 6)	Dret de petició sobre temes de competència municipal o dret a demanar aclariments sobre actuacions municipals.
Dret a la iniciativa ciutadana (art. 7)	Dret a exercir iniciatives ciutadanes per sol·licitar a l'Ajuntament l'aprovació d'una disposició municipal, etc. Es regula també la manera com la ciutadania i les associacions poden exercir aquest dret.

El document de criteris recull també aquests drets d'una manera pràcticament idèntica.

Les Normes de 1986 recollien, en el títol tercer, els procediments per exercir la iniciativa ciutadana i com s'havia d'articular la informació pública, però no els consideraven com a drets i estaven enfocats amb un tractament purament administratiu. Igualment, en el títol sisè (el dret de petició) i en el setè (els procediments per proposar suggeriments, iniciatives i peticions a l'Administració municipal), el tractament era purament procedimental i administratiu.

Foment de l'associacionisme

Títol segon. Articles 8 a 13

En aquest títol es reconeixen les associacions de la ciutat com un dels eixos vertebradors de les polítiques de participació.

Es pretén impulsar polítiques que garanteixin que la ciutadania s'associï, així com garantir el suport tècnic i els recursos necessaris per enfortir les associacions, permetent que aquestes puguin participar més i millor en el processos de participació ciutadana i en la gestió dels assumptes municipals.

A través del fitxer d'entitats, com a instrument per a les relacions de l'Ajuntament amb les entitats d'àmbit de ciutat, es generen vincles que permeten a les associacions, entre d'altres, accedir a la gestió cívica d'equipaments i de serveis municipals així com ésser declarades entitats d'interès ciutadà, sempre que assumeixin els principis rectors que les mateixes entitats han definit en el seu Codi ètic. A més, aquestes entitats podran, si s'escau, fer propostes en el Ple municipal i intervenir-hi directament.

Suport a les associacions (art. 8)	Garantir el dret dels ciutadans a estar associats.
Fitxer General d'Entitats (art. 9)	Instrument per a les relacions entre l'Ajuntament i les entitats.
Codi ètic (art. 10)	Reconèixer la Comissió Reguladora del Codi ètic com a instrument associatiu de regulació de les mateixes associacions.
Entitats d'interès ciutadà (art. 11)	Ho podran ser entitats, associacions o fundacions sense ànim de lucre que gaudiran de diversos beneficis. Les entitats d'interès ciutadà podran proposar assumptes a debatre en el Ple municipal i, si s'escau, intervenir-hi directament.
Gestió cívica d'equipaments i serveis municipals (art. 12)	Possibilitat d'exercir competències municipals en la gestió de serveis o equipaments municipals.
Suport tècnic a la participació (art. 13)	Facilitar els mitjans necessaris per possibilitar el seguiment per part d'entitats de segon grau dels processos de participació.

En el document de criteris es recullen també aquests punts d'una manera pràcticament idèntica, excepte l'article 11, en el tema de la declaració d'interès ciutadà i que aquestes associacions puguin intervenir directament en el Ple municipal. Aquesta qüestió no va aparèixer en primera instància en els debats. Fou posteriorment, en la segona etapa, un cop realitzada l'aprovació inicial i com a producte del debat amb alguna de les associacions.

D'altra banda, pel que fa a l'article 12, en la gestió cívica d'equipaments i serveis municipals, el document de criteris anava més lluny i plantejava la preferència de les entitats sense ànim de lucre sobre les empreses a l'hora de l'adjudicació de la gestió d'equipaments i serveis. En aquest cas, tot i que l'Ajuntament hi estava d'acord, es va ensopegar amb el fet que la legislació vigent admetia com a màxim que, en igualtat de condicions, tinguessin preferència les entitats no lucratives.

En relació a les Normes de 1986, es plantejava només un sol article, el tercer, vinculat a aquesta temàtica, que es refereix al Fitxer d'Entitats de Participació Ciutadana, amb un tractament similar al que plantegen les noves NRPC.

Òrgans de participació

Títol tercer. Articles 14 a 21

En aquest títol s'opta d'una manera clara pels consells com a òrgans de la participació ciutadana estructurada; són dos essencialment:

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

- El Consell de Ciutat
- Els consells sectorials

Es pretén que el Consell de Ciutat esdevingui el veritable senat de la ciutat i el màxim exponent de participació en l'Ajuntament, on els representants de la ciutadania i els representants de l'Ajuntament debatin els afers principals de Barcelona. Allí s'integren tots els agents i sectors que participen d'una manera o d'una altra en la vida activa de la ciutat i els representants associatius de la resta de consells tant de l'àmbit de la ciutat com dels districtes.

Cal destacar que també hi formaran part persones destacades a títol independent i ciutadans i ciutadanes escollides aleatòriament d'entre un registre ciutadà de persones que prèviament s'hi hagin inscrit.

Com a principals atribucions d'aquest Consell destaquen:

- Emetre informes sol·licitats per l'alcalde, per al Consell Municipal o per algun consell de districte.
- Assessorar l'Ajuntament.
- Conèixer i debatre el PAM i els reglaments generals de l'Ajuntament, així com els pressupostos i els grans projectes de ciutat.
- Té competències per sol·licitar que s'apliquin mecanismes participatius com les consultes ciutadanes o la convocatòria d'audiències públiques.

D'altra banda, els consells sectorials segueixen sent el referent més proper per a l'Administració de les diverses sensibilitats associatives que treballen en àmbits temàtics a Barcelona. S'hi fan modificacions importants que els milloren, com per exemple el sistema d'elecció dels seus membres i el sistema per passar comptes, tant davant les associacions del seu sector com davant la ciutat a través del Consell de Ciutat.

Com a novetats més importants, cal destacar:

- La democratització: totes les entitats membres ho són per elecció entre si.
- La incorporació del vicepresident associatiu que, conjuntament amb la presidència (ostentada per l'alcalde/essa o regidor/ra de l'àrea temàtica que correspongui), dinamitzarà, promourà i articularà la participació de les associacions del sector en el debat del Consell.
- L'emissió, amb caràcter preceptiu, d'informes vinculats a l'aprovació de disposicions referides al seu àmbit d'actuació.
- La participació de fins a un 33 % de ciutadans i ciutadanes a títol individual.
- Els consells sectorials podran convocar processos participatius.
- Cada consell presentarà un informe davant del Consell de Ciutat un cop l'any. Periòdicament, el Consell passarà comptes de la seva activitat a totes les entitats del sector.

En el document de criteris es recull també l'esperit d'aquests punts d'una manera pràcticament idèntica.

Les Normes de 1986 definien molt bé en el capítol segon («Consell Consultiu d'entitats de ciutat») i en el tercer («Els consells sectorials o d'àrea») l'estructura i el funcionament dels consells de la ciutat. De fet, eren el corpus més impor-

tant d'aquelles Normes, conjuntament amb les audiències públiques, que veurem posteriorment, i han estat la base de la participació ciutadana a Barcelona durant els darrers anys, i contenen ja l'essència, tant de composició com de competències, de la proposta de les noves NRPC.

Processos de participació

Títol quart. Articles 22 a 25

Aquest títol regula els processos de participació dins la dinàmica de la vida municipal i ciutadana. El més important és el seu caràcter de preceptiu: a partir de l'aprovació de les NRPC, serà preceptiu fer un procés participatiu per a l'aprovació dels projectes urbanístics de gran envergadura o d'especial transcendència, en els plans temàtics o sectorials que afecten el conjunt de la ciutadania i les disposicions municipals d'especial rellevància ciutadana i, sobretot, en els plans d'actuació municipal.

Aquests processos de participació seran articulats en dues instàncies. Per un costat, els temes de caire general, tant en l'àmbit de ciutat com de districte o de barri, seran recollits en les memòries participatives. I, per un altre, per als grans temes de caire específicament sectorial s'han d'utilitzar els informes participatius, que seran emesos, tal com s'ha vist anteriorment, pels consells sectorials corresponents, tant d'àmbit de ciutat com de districte. Aquestes memòries i aquests informes participatius s'han d'incloure dins dels expedients administratius corresponents.

A més, es regula el procediment que, com a mínim, han de complir aquests processos, que es resumeix en tres fases:

- Fase d'informació i comunicació
- Fase d'aportacions ciutadanes
- Fase de devolució a la ciutadania

En el document de criteris es recull també l'esperit d'aquests punts d'una manera pràcticament idèntica.

Les Normes de 1986 no varen abordar aquests procediments.

Mecanismes de participació

Títol cinquè. Articles 26 a 30

Les NRPC de 2002 opten d'una manera clara per la multiplicitat de mecanismes de participació per exercir la participació ciutadana. Les Normes de 1986, per exemple, optaven essencialment per un d'aquests mecanismes: les audiències públiques. Hi ha altres ciutats avui al món que d'una manera clara opten també per un sol mecanisme de participació. És el cas, per exemple, dels pressupostos participatius. Barcelona –i així s'expressà en el debat de criteris– és partidària d'una combinació de mecanismes, cadascun en funció de les diferents necessitats i de les diverses realitats, cercant sempre l'objectiu de la universalització de les possibilitats de la participació ciutadana.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

Els mecanismes més importants que apareixen en el reglament són:

Audiències públiques (art. 26)	Espai de participació reservat a la discussió de temes monogràfics i com a final dels processos de participació ciutadana. Pot ser convocat tant per l'Ajuntament com per la ciutadania o el Consell de Ciutat.
Audiència Pública de pressupostos i ordenances fiscals (art. 27)	Audiència específica de debat participatiu dels pressupostos, combina el debat virtual per Internet i el presencial.
Consulta ciutadana (art. 28)	Sobre grans temes de ciutat o districte. Pot ser convocat tant per l'Ajuntament com per la ciutadania o el Consell de Ciutat.
Metodologies de participació (art. 29)	S'obre la porta a la utilització present i futura de les noves metodologies de participació: jurats ciutadans, panels ciutadans, etc.
Les tecnologies de la informació i la comunicació (art. 30)	Utilització d'Internet, televisió local i altres mitjans de comunicació com a suport i instrument per aconseguir la universalització de la participació ciutadana.

El document de criteris va debatre amb força la qüestió de la consulta ciutadana. Es va discutir l'àmbit de consulta, l'abast, l'oportunitat, els avantatges i inconvenients de la consulta com a instrument real de participació i, bàsicament, la vinculació possible del seu resultat. Finalment, va haver-hi acord en tots els aspectes, i es va descartar, per qüestions legals, la possibilitat que hi hagués una consulta ciutadana vinculant. També el document de criteris optava, en l'article 29, exclusivament per una sola metodologia participativa i el resultat final va ser més obert.

La resta de qüestions recullen l'esperit d'aquests punts d'una manera pràcticament idèntica.

Les Normes de 1986 optaven d'una manera molt clara i exclusiva per l'audiència ciutadana d'àmbit de ciutat i de districte com a mecanisme de participació de l'Ajuntament. També podia ser convocada per l'Administració i per la ciutadania i les associacions. El seu funcionament era, però, excessivament feixuc i això va comportar una certa *arteriosclerotització* d'aquest mecanisme en el període anterior.

Les Normes de 1986 també abordaven, en el títol cinquè, la qüestió del referèndum i la consulta ciutadana, d'una manera molt bàsica, sense aclarir l'univers de consulta, procediments, àmbits ni vinculació i, en tot cas, d'una manera que en aquests moments seria manifestament il·legal.

Instàncies de mediació

Títol sisè. Articles 31 i 32

En aquest reglament es preveu el desenvolupament posterior d'instàncies de mediació comunitària amb l'objecte de crear espais d'intermediació entre els ciutadans i per a la resolució de conflictes. Es crea també una Comissió

d'Empara per atendre les reclamacions ciutadanes que entenguin que els seus drets participatius han estat vulnerats.

El document de criteris plantejava també la regulació a través d'aquestes NRPC del sindic de greuges local, però es va optar perquè fos desenvolupat en un altre reglament independent.

En les Normes de 1986 no s'entrava en aquestes qüestions.

ANNEX I

CRITERIS DE LES NORMES REGULADORES
DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

CONSIDERACIONS GENERALS

La participació ciutadana en els assumptes públics és un dret fonamental de la ciutadania. En la ciutat és on l'exercici de la participació té més possibilitats de ser concretada. La proximitat existent entre l'Administració municipal i la ciutadania és en aquest sentit una oportunitat única per aprofundir i millorar la democràcia.

L'impuls de la participació ciutadana obre les portes a la concreció de mecanismes i òrgans diversos, alguns dels quals han estat recollits en aquest document, que només s'han de veure limitats en el desplegament de les seves activitats i funcions en allò que estableix la Llei reguladora de les Bases de Règim Local quan afirma, en el segon paràgraf de l'article 69, que «les formes, els mitjans i els procediments de participació que les corporacions estableixin en exercici de la seva potestat d'autoorganització no podran en cap cas reduir les facultats de decisió que corresponen als òrgans representatius regulats per la Llei».

La participació ciutadana que aquestes Normes regulen no s'ha d'entendre com un conjunt de possibilitats puntuals, úniques i deslligades entre si. L'ideal de participació que ha inspirat l'elaboració d'aquest document assumeix la participació ciutadana com un procés permanent d'oportunitats per anar teixint complicitats entre els òrgans representatius de la ciutat i la ciutadania en tot allò que l'òrgan de govern municipal és competent. En aquest sentit la voluntat és que la participació ciutadana pugui impregnar tot el procés de diagnòstic de la realitat, que acompanyi el disseny i la deliberació de les possibles actuacions, i que estigui també cada vegada més present en la gestió de determinats serveis i en l'avaluació posterior de les actuacions públiques.

La participació ciutadana requereix un canvi d'actituds en els actors socials i institucionals de la ciutat que l'han de fer possible. La participació és molt més que un seguit d'instruments o metodologies. Aquests són aspectes necessaris per garantir l'existència de processos participatius però en cap cas són suficients per si mateixos. Es necessita un canvi cultural progressiu, una cultura política nova, que assumeixi que la gestió de l'espai i els béns públics es pot fer de manera diferent a com generalment s'ha fet en les nostres democràcies. La idea de responsabilitat pren força dintre d'aquest nou escenari que es comença a dibuixar.

La participació, entesa d'aquesta manera, requereix vèncer moltes resistències, tant en l'interior de les institucions com en gran part de la ciutadania. La por d'uns i la indiferència d'altres són autèntics frens a l'avenç d'aquesta nova cultura. Les inèrcies del passat en els hàbits de confrontació i de suficiència en el marc de les relacions entre ciutadans i institucions, condicionen excessivament el present i hipotequen el futur. Només des d'una voluntat explícita de vèncer aquestes inèrcies es podrà realment avançar cap a la nova cultura participativa. I la millor manera de fer explícita aquesta voluntat són els fets. Les paraules i els discursos són importants però no determinants. La pedagogia que tantes vegades ha estat reclamada com a indispensable per impulsar aquesta nova cultura política participativa ha de ser una pedagogia basada en fets i en actituds.

Aquest és l'esperit que ha guiat l'elaboració d'aquest document de criteris. El marc normatiu que ha de sortir d'aquest document ha de donar resposta als reptes presents, i alhora ha de servir de marc per als propers anys. Però més enllà del marc normatiu concret, allò que farà vigent el document serà l'esperit que acompanyarà la seva aplicació. El reglament desenvolupa els aspectes relatius a la participació ciutadana recollits en la Carta Municipal, i també inclou aquells compromisos adquirits per l'Administració municipal en altres cartes, en especial els de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, en la qual Barcelona es compromet no només a garantir la partici-

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

pació sinó a promoure-la activament. Tanmateix la Carta de Ciutats Educadores és un document de referència en tot el que afecta la política de participació ciutadana a la ciutat de Barcelona. L'atenció a la infància i a la joventut com a protagonistes de primer ordre en el demà de la ciutat obliga al fet que avui ja rebin la confiança per part de la resta de ciutadania i de les pròpies institucions amb l'objectiu que avui ja puguin ser agents actius en la definició d'aspectes que els afecten plenament.

En resum, l'objectiu darrer és que tothom que vulgui participar en el govern de la ciutat pugui fer-ho i, a més, ho faci acompanyat d'una acció instigadora de la participació ciutadana des de la mateixa institució.

DRETS DE LA CIUTADANIA

Dret a la informació

S'incorpora com a dret a la informació tot allò que preveu l'article 39 de la Carta Municipal, però formulat no només com un dret dels ciutadans i ciutadanes a ésser informats de la gestió municipal sinó com un deure de l'Ajuntament de donar aquesta informació d'una manera activa, amb el benentès que qualsevol política de foment de la participació s'ha de basar prèviament en una informació prèvia suficient, i que aquesta ha de ser necessàriament neutral i objectiva. L'Ajuntament crearà en cada moment tots els mecanismes adients, incloent-hi els d'acció afirmativa, per tal de garantir que la informació arribi als sectors que més ho necessitin.

L'article 39 de la Carta diu:

- «1. Els ciutadans tenen dret a ésser informats de les activitats municipals, a accedir als arxius públics, a utilitzar tots els mitjans d'informació general que l'Ajuntament estableixi mitjançant l'ús de qualsevol de les tecnologies al servei de la comunicació, en els termes i amb l'abast que determini la legislació general sobre la matèria, el reglament orgànic i les ordenances.
- »2. A fi d'assegurar la màxima participació, la informació municipal es pot fer en les formes següents:
 - »a) Informació pública.
 - »b) Informació pública individualitzada, que s'ha d'utilitzar en les actuacions urbanístiques de singular rellevància i en els altres supòsits que s'estableixi per reglament.
 - »Aquí s'incorporarien altres supòsits com els pressupostos i les ordenances, els grans plans, tipus neteja, mobilitat, seguretat, etc. i els d'àmbit de districte.
 - »c) Consulta directa dels ciutadans, mitjançant sistemes telefònics i telemàtics, de les bases de dades, fitxers i registres que l'Ajuntament disposi obrir a l'accés públic. L'Ajuntament ha de regular als efectes de les comunicacions trameses mitjançant correu electrònic.
- »3. Els veïns tenen el dret a ésser informats dels resultats de la gestió municipal. A fi de fer efectiu aquest principi de transparència l'Ajuntament de Barcelona ha de definir un conjunt d'indicadors d'activitat, costos, eficàcia, eficiència i qualitat, els valors dels quals han d'ésser publicats anualment abans del 30 de març. Aquesta informació és difosa pels mitjans i per les xarxes de comunicació per assegurar-ne el coneixement general.»

És molt important vincular aquest dret a la informació tal com està previst en la Carta a tots els processos participatius, especialment pel que fa a les memòries participatives i als informes participatius.

De la mateixa manera caldrà tenir una preocupació especial des de l'Ajuntament perquè la informació estigui circulant en les fases prèvies de qualsevol projecte. Aquesta mesura ha de permetre que la participació ciutadana sigui possible també en el moment que un projecte s'està definint.

Dret a la participació

Tots els ciutadans i les ciutadanes tenen el dret a intervenir directament o mitjançant les associacions ciutadanes en el disseny, la gestió i l'avaluació dels assumptes públics a través dels òrgans o instàncies de participació municipal que es determinin. Correspon a l'Ajuntament garantir i impulsar aquest dret. En el cas de la ciutat de Barcelona, estar inscrit en el padró municipal serà una condició suficient per poder participar en les instàncies i organismes que el nou reglament impulsi.

Tanmateix, es reconeix el dret a la ciutadania a ésser informat i poder aportar suggeriments i propostes en els processos d'adopció d'acords, tant en l'àmbit de ciutat com de districte. En aquest sentit, es regularà el sistema per donar aquesta informació i el procediment perquè la ciutadania pugui fer les seves aportacions. Caldrà tenir en compte com a sistemes que cal promoure, els fòrums en la web municipal o el correu electrònic dirigit als ponents de les iniciatives.

L'Ajuntament impulsarà la utilització de metodologies i tècniques participatives contrastades en altres contextos i més adequades en cada cas a fi de permetre la incorporació del màxim nombre de ciutadans i ciutadanes als processos de decisió.

Dret de petició

S'entén per *dret de petició* la possibilitat que qualsevol persona o associació pugui adreçar-se a qualsevol òrgan municipal per formular sol·licituds en temes de competència municipal o demanar aclariments sobre les actuacions municipals.

Aquest dret serà extensible al dret de la ciutadania a formular queixes, reclamacions i formular suggeriments respecte al funcionament dels serveis públics municipals. A aquest efecte, totes les OAC de l'Ajuntament disposaran d'un llibre oficial de reclamacions, suggeriments i peticions.

En l'exercici d'aquest dret es podrà sol·licitar un debat públic previ a la seva resolució a través dels òrgans de participació previstos: Consell de Ciutat i consells sectorials, tant d'àmbit de ciutat com de districte.

En el cas que el dret a petició requereixi alguna resolució o debat del Ple municipal o de districte, s'establirà un mínim de suport ciutadà en forma de signatures, un 0,1 % dels empadronats majors de setze anys, a la demanda formulada perquè aquesta petició iniciï la seva tramitació administrativa.

Tota petició cursada haurà de tenir resposta abans de dos mesos.

El dret de petició també es podrà exercir a través de les TIC. En aquest cas la identificació dels promotors i dels que li donin suport haurà de fer-se mitjançant l'especificació de dades referencials contrastables presencialment. No es podrà admetre com a suport a la petició la utilització massiva de correus electrònics; caldrà que cada suport sigui específic.

Dret a la iniciativa ciutadana

Mitjançant la iniciativa ciutadana es podrà sol·licitar a l'Ajuntament que dugui a terme una determinada activitat de la seva competència i d'interès públic ciutadà. Per fer-la, els sol·licitants aportaran mitjans econòmics, béns, drets o treball personal.

S'establirà per reglament els procediments de col·laboració amb els ciutadans en supòsits d'actuacions conjuntes, promoció privada de projectes municipals o obligacions pactades amb els propietaris o usuaris d'edificis o establiments en els quals incideixen obres o serveis municipals, o en situacions anàlogues.

Per exercir la iniciativa ciutadana es requerirà un nombre mínim d'un 1 % dels empadronats més grans de setze anys, o que representin més del 3 % d'aquesta població en tres districtes de la ciutat, sens perjudici que aquesta iniciativa estigui liderada per algun col·lectiu, associació o federació d'entitats registrada en el fitxer d'associacions.

En l'àmbit de districte, la iniciativa també haurà de comptar amb el suport, com a mínim, d'un 1 % dels empadronats més grans de setze anys.

La iniciativa ciutadana proposada serà sotmesa a informació pública, i els òrgans municipals hauran de resoldre la demanda en un període no superior als dos mesos des de la seva presentació en el registre.

FOMENT DE L'ASSOCIACIONISME

Foment de l'associacionisme ciutadà

Es garanteix el dret als ciutadans i a les ciutadanes organitzats en associacions cíviques a rebre suport municipal per a la millora de les seves associacions i per al foment d'iniciatives d'interès general.

El Fitxer General d'Entitats serà l'instrument bàsic per a les relacions de l'Ajuntament amb les entitats. S'entén com un òrgan dinàmic que fa recerca i coneix la realitat associativa de la ciutat, que treballa les dades obtingudes per tal de saber amb regularitat el pols del teixit social i que les dóna a conèixer de manera regular per afavorir el debat sobre les propostes de millora del món associatiu. S'elaborarà un reglament de funcionament d'aquest fitxer. El Fitxer s'organitzarà sectorialment, i cada entitat s'haurà d'inscriure en un dels àmbits definits existents.

D'acord amb l'article 37 de la Carta Municipal es crea la figura d'Entitat d'Interès Ciutadà per a les entitats de la ciutat sense ànim de lucre. Aquesta figura serà concedida per l'Ajuntament d'acord amb els criteris que s'hauran d'establir, a partir d'una sol·licitud que haurà de presentar la mateixa associació. S'elaborarà amb caràcter immediat un reglament de criteris, procediments i efectes d'aquesta declaració. En tot cas serà condició indispensable estar inscrita en el Fitxer d'Entitats i estar adherida al Codi ètic.

Les entitats declarades d'interès ciutadà podran formular al·legacions o propostes sobre els assumptes inclosos en l'ordre del dia del Consell Plenari i dels consells de districte, segons estableix la Carta en l'article 37.4, a banda dels processos de participació general.

Es reconeix la Comissió Reguladora del Codi ètic com un instrument associatiu de mediació entre les entitats adherides al Codi ètic, de particulars en relació amb aquestes entitats i entre l'Ajuntament i les entitats. Podrà actuar d'ofici entre les entitats adherides al Codi ètic i a petició de les parts entre membres no adherits.

L'Ajuntament podrà proposar a l'Administració o administracions competents que determinades entitats, ja declarades d'interès ciutadà, siguin declarades d'utilitat pública o d'interès social.

Les entitats, les organitzacions i les associacions ciutadanes sense ànim de lucre poden participar en la gestió de serveis o equipaments de titularitat municipal. La gestió cívica de competències municipals es podrà utilitzar per a les activitats i els serveis susceptibles de gestió indirecta, tindrà sempre el caràcter voluntari i no lucratiu i s'adjudicarà mitjançant concurs públic o els mecanismes que prevegi la legislació vigent.

Es facilitarà i promourà la concertació amb el teixit associatiu per a la gestió de programes sectorials o equipaments culturals, esportius i socials vetllant per garantir l'accés universal i la qualitat dels serveis.

Es promourà la realització d'acords de col·laboració amb les associacions ciutadanes, mitjançant els quals l'Ajuntament es comprometrà a facilitar el suport econòmic als programes anuals d'aquestes associacions, sempre que el seu contingut es consideri d'interès per a la ciutat i coincideixi amb les prioritats de l'Ajuntament. En qualsevol cas aquests acords s'hauran de basar en un principi de publicitat i transparència. Cada any l'Ajuntament farà

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

públic un informe de les subvencions i ajudes atorgades a entitats ciutadanes en el qual figuri el nom de l'entitat, el concepte i la quantia de la subvenció.

L'Ajuntament posarà recursos necessaris perquè el teixit associatiu de segon i tercer nivell pugui disposar de tècnics durant els processos oberts de participació que es determinin, amb l'objectiu que les associacions puguin disposar d'experts propis per fer el seguiment de temàtiques complexes i garantir, així, una participació de més qualitat.

Així mateix, en el mateixos processos de participació es fomentarà que els ciutadans no associats puguin disposar també de l'assessorament tècnic adient a fi d'assegurar la seva participació qualitativa.

ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat és el màxim òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona. Esdevindrà l'autèntic senat on es trobin i representin les forces més actives de la ciutat colze a colze amb els actors institucionals.

El Consell de Ciutat es reunirà com a mínim un cop per semestre, convocat pel seu president, l'alcalde de Barcelona.

Composició i selecció

El Consell de Ciutat estarà integrat per membres nats i membres temporals.

Els membres nats seran els càrrecs electes que el reglament del Consell de Ciutat determini, els representants dels consells ciutadans de districte i els representants de cadascun dels consells sectorials d'àmbit de ciutat escollits a aquest efecte i una trentena de representants d'institucions i entitats més significatives de la ciutat, donant preferència a les de segon i tercer nivell. Aquests ho seran a proposta de consens del Ple municipal.

Pel que fa al segon nucli (membres no nats) una part serà nomenada a proposta de l'alcalde (persones de rellevància ciutadana) i l'altra serà escollida aleatòriament d'un cens previ de ciutadans creat a tal efecte. La inscripció en aquest cens haurà de ser voluntària, senzilla i les dades hauran d'estar connectades al padró per tal de garantir-ne la permanent actualització. L'Ajuntament difondrà l'existència d'aquest cens i la seva utilitat per tal d'arribar a tota la ciutadania. Aquesta publicitat serà especialment intensa dos mesos abans de la renovació del Consell de Ciutat. L'únic requisit d'inscripció en aquest cens és estar inscrit en el padró i tenir setze anys o més.

L'Ajuntament posarà els recursos humans, tècnics, organitzatius i econòmics necessaris per facilitar la formació i familiarització en l'anàlisi d'aquells temes on el Consell de Ciutat tingui atribucions de tots els seus integrants.

Atribucions

El Consell de Ciutat, a més de les funcions previstes en l'article 36 de la Carta Municipal, podrà impulsar iniciatives per a l'aprovació de disposicions municipals de caràcter general, d'acord amb l'article 27 de la Carta Municipal. També podrà:

- Assessorar l'Ajuntament en la definició de les grans línies de la política i la gestió municipal i generar consens ciutadà sobre aquests temes.
- Conèixer i debatre, d'acord amb el que estableix el Reglament orgànic municipal, el Programa d'actuació, les Ordenances i els reglaments generals de l'Ajuntament.
- Conèixer, debatre i emetre opinió sobre les propostes dels pressupostos municipals i els resultats dels indicadors de la gestió municipal.

- Conèixer, debatre i emetre opinió sobre qualsevol projecte i avantprojecte municipal quan un 25 % dels seus components així ho demani.
- Donar suport als consells sectorials de la ciutat i conèixer les seves conclusions, iniciatives i deliberacions.
- Fer propostes de punts a l'ordre del dia del Consell Plenari.
- Ser consultat a instàncies de l'alcalde o del Consell Plenari
- Proposar iniciatives ciutadanes, sol·licitar la convocatòria d'audiències públiques, impulsar processos participatius, consultes ciutadanes i referèndums així com jurats ciutadans.

Aquests criteris seran igualment d'aplicació per als consells ciutadans de districte.

Consells sectorials. Àmbit de ciutat i de districte

Composició i selecció

Els consells sectorials estaran formats principalment per representants de les entitats de l'àmbit objecte del Consell en qüestió. També podran formar-ne part persones a títol individual entre experts i personalitats de reconeguda vàlua dintre del sector específic del Consell, en un percentatge de com a màxim una tercera part de tots els membres del Consell.

Els ciutadans que com a experts formin part d'algun consell seran consensuats entre l'Ajuntament i les entitats que integrin el Consell.

En aquells consells en què la participació estigui especificada a un nombre limitat d'entitats i per garantir que les associacions presents en el Consell siguin representatives del sector, s'hi faran eleccions periòdicament (quatre anys) entre totes les entitats del sector per escollir els representants durant el següent mandat. L'elecció d'aquest representants s'haurà de fer en tots els consells sectorials que hi hagi, sense perjudici que es pugui permetre l'assistència de totes les entitats que ho vulguin a les sessions de treball de cada consell.

Amb l'objectiu de garantir un procés d'elecció autènticament democràtic i representatiu, s'elaborarà un cens de totes les associacions de l'àmbit d'actuació del Consell dins el Registre d'Entitats de Barcelona, el qual esdevindrà el cos electoral. Una normativa general establerta per l'Ajuntament regularà el procés electoral amb els terminis i les garanties corresponents (publicitat i altres).

Per permetre més protagonisme de les entitats del Consell caldrà preveure una direcció bicèfala: la presidència a mans del regidor o de la regidora responsable de l'àrea i la vicepresidència a mans d'un membre del Consell del sector associatiu. La relació entre aquestes dues figures hauria de ser de col·laboració (establint l'ordre del dia de les sessions del Consell, de representativitat exterior,...) i de distribució de funcions.

La presidència dels consells correspondrà al regidor o a la regidora responsable de l'àrea. La vicepresidència (la primera si n'hi ha més d'una) serà assumida per un membre del Consell representant del sector associatiu. La seva elecció es farà entre tots els membres del sector associatiu del Consell a l'inici del mandat.

En aquest sentit un objectiu bàsic serà impulsar des del mateix Consell l'articulació de les associacions del sector i implicar aquestes en el mateix seguiment del Consell. Cal dinamitzar els consells com a autèntics espais fòrums de participació sectorial. Una manera clara de fer-ho és la de dotar el Consell de més autonomia.

L'Ajuntament aportarà els recursos humans, tècnics, organitzatius i econòmics necessaris per facilitar la formació de tots els seus integrants, la familiarització en l'anàlisi d'aquells temes on els consells sectorials tinguin atribucions i el funcionament ordinari del Consell i de les seves activitats.

Funcions

En línies generals la funció dels consells és la de contribuir a la diagnosi sectorial a la ciutat, elaborar propostes d'actuació i avaluar i fer seguiment de l'acció municipal respecte d'aquest tema.

Els consells emetran preceptivament opinió sobre la proposta del Pla d'actuació municipal, la proposta dels pressupostos del seu sector, així com d'aquells aspectes, programes o iniciatives sectorials considerades d'especial interès. Els informes seran traslladats de manera preceptiva als òrgans de govern de l'Ajuntament abans que aquest els aprovi de manera definitiva. En l'informe que reculli l'opinió es farà constar si s'ha produït algun tipus de procés participatiu entre les entitats del sector que hagi servit per formular l'opinió preceptiva.

L'Ajuntament haurà de facilitar als membres del Consell tota la documentació en la qual es recullin les propostes sobre les quals el Consell haurà de dictaminar amb un mínim de setanta-dues hores abans de la sessió de treball, en què s'haurà d'emetre dictamen.

El límit de l'actuació dels consells està precisament en la presa de decisions vinculants legalment pel consistori. Per llei, aquestes decisions, les ha de prendre l'alcalde i els electes. Aquest fet, però, no ha d'impedir que el Consell faci un paper complementari. Caldrà avançar a l'hora de dotar els consells de la facultat d'emetre opinió de forma permanent i que aquesta, a més, sigui tractada amb un interès especial pels responsables polítics.

Els consells sectorials podran convocar processos participatius a través dels mecanismes de participació recollits en aquest document, a fi de sotmetre la ciutadania a determinades iniciatives o ratificar l'informe preceptiu al qual es feia referència anteriorment.

Cada consell presentarà un informe davant del Ple municipal com a mínim un cop per legislatura i davant el Consell de Ciutat un cop l'any. L'informe serà presentat pel vicepresident associatiu del Consell.

Periòdicament, i com a mínim un cop l'any, el Consell passarà comptes de la seva activitat a totes les entitats del sector mitjançant una trobada, sense detriment d'altres mecanismes possibles (pàgina web, circulars...). Aquesta trobada també servirà perquè el sector associatiu pugui discutir propostes noves i accions prioritàries que cal fer en el futur immediat pel mateix Consell.

L'Ajuntament garantirà en cada cas el suport suficient en infraestructura a partir de l'estructura executiva municipal per garantir el funcionament correcte dels consells sectorials. Aquells consells que ho considerin necessari podran disposar dintre dels pressupostos municipals d'una partida econòmica per al desenvolupament i la difusió del seu

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

treball i l'impuls de processos participatius. Els consells, per desenvolupar la seva tasca, hauran de reunir-se en sessió plenària en intervals de temps no superiors als dos mesos.

Es recomana que l'Ajuntament impulsi en el termini de sis mesos des de l'aprovació d'aquestes Normes un grup de treball amb el mandat de diagnosticar el funcionament de cada consell municipal, veure possibles propostes de millora i simplificació d'aquestes estructures dintre de l'organigrama municipal, amb l'objectiu d'evitar duplicitats, reduir burocràcia i consolidar espais sectorials de referència per a la ciutadania i el teixit associatiu. Aquest grup de treball podria estar integrat per un representant associatiu de cada consell més els experts que es considerin oportuns. El grup de treball hauria d'estar en condicions d'emetre una proposta de simplificació i harmonització d'estructures dels consells sectorials en un termini màxim d'un any des de la seva creació.

MECANISMES DE PARTICIPACIÓ

Memòries participatives

Es creen les memòries participatives per ser concretades tant en àmbit de ciutat com de districte. Aquestes estaran destinades a articular i garantir el procés de participació més adequat per als projectes urbanístics i socials de gran envergadura o d'especial transcendència, o aquells grans plans temàtics que afecten el conjunt de la ciutadania (per exemple, pressupostos, ordenances, PAM, PIM, Pla de neteja, Pla de mobilitat, Agenda 21, etc.).

Per sota de l'àmbit de ciutat seran d'aplicació les memòries participatives en els projectes de més transcendència que afectin la globalitat del districte, en aquells projectes d'interès especial pels districtes i, com a molt, en la globalitat d'un barri. Per a projectes o actuacions sectorials o d'àmbit inferior al barri s'utilitzaran els informes participatius o qualsevol altre mecanisme de participació.

Les memòries participatives, en el moment de la seva aprovació, regularan els procediments i actuacions necessàries perquè la ciutadania disposi d'informació amplia i objectiva d'allò que es pretengui fer, i establiran els procediments i actuacions necessaris perquè la ciutadania pugui emetre les seves opinions i els seus suggeriments. A aquest efecte, disposaran en cada cas els òrgans o mecanismes de participació que cal incloure en el procés de participació i la durada de l'esmentat procés. Finalment realitzaran una síntesi de les mateixes memòries, que serà traslladada als òrgans de govern de l'Ajuntament o districte.

Les memòries participatives seran preceptives abans de l'aprovació de determinats projectes o iniciatives municipals (article 70 de la Carta).

Correspon d'ofici als responsables municipals impulsar la realització d'una memòria participativa. Aquesta, però, s'haurà de convocar necessàriament si així ho demana un 1 % dels ciutadans empadronats a la ciutat o al districte en qüestió. Entre els aspectes que s'hauran de determinar en cada memòria, caldrà explicitar els recursos econòmics que es destinaran a la realització del procés participatiu.

Informes participatius

En el cas dels consells sectorials caldrà preveure l'elaboració dels informes participatius. Aquests estan pensats com a dictàmens preceptius emesos pels consells sectorials (àmbit de ciutat o de districte –segons els casos–) per a aquelles iniciatives de caràcter sectorial d'especial transcendència per al sector. En aquest cas serà necessari desenvolupar-hi un procés participatiu.

Els informes participatius seran organitzats pels consells sectorials corresponents a fi de debatre en el si del sector la iniciativa de la qual es pretengui informar, i es podran utilitzar els diferents mecanismes previstos en el reglament (incloent-hi les audiències públiques). El Consell emetrà un informe, que serà traslladat al Consell de Ciutat i/o als òrgans de govern de la ciutat.

Audiències públiques

L'Audiència Pública, tant d'àmbit de ciutat com de districte, és l'espai de participació reservat a la presentació pública per part de l'Ajuntament, i posterior debat entre aquest i la ciutadania, de qüestions especialment rellevants.

L'Audiència Pública ordinària estarà sempre vinculada a un procés de participació. Serà el procés culminant dels processos d'elaboració de les memòries participatives i, segons es determini, també en els processos dels informes participatius dels consells sectorials, en temes de caràcter general en què s'hagi pogut demanar consulta a la generalitat dels consells (pressupostos, ordenances, plans d'actuació generals, etc.). Durant la celebració de l'Audiència Pública ordinària es passarà comptes des de l'Ajuntament del grau de compliment de tots els processos i mecanismes de participació previstos en el protocol de la memòria participativa, i es farà referència de les aportacions recollides en cada procés participatiu.

L'alcalde o alcaldessa podrà convocar audiències públiques amb caràcter extraordinari, a instàncies del Ple municipal, del Consell de Ciutat, dels consells ciutadans dels districtes o bé a petició popular sustentada degudament, per a temes d'especial urgència que necessitin una deliberació participativa, o per a temes de caràcter monogràfic o puntuals en què no s'hagi pogut o no hagi estat aconsellable (per la temàtica de l'assumpte) impulsar un procés participatiu.

En els districtes existirà a més l'Audiència Pública de l'Estat del Districte, que està regulada per les Normes Reguladores del Funcionament dels Districtes i pels reglaments específics de cada districte.

La convocatòria de les audiències públiques es farà donant compliment a totes les garanties de difusió, publicitat i antelació, a fi que tots els interessats puguin participar-hi i prendre-hi la paraula, sense cap altre condicionant que un ús raonable del temps i el respecte a les altres opinions.

Comissions de seguiment de qualitat

Les comissions de seguiment estaran compostes per associacions i ciutadania no associada, i tindran com a finalitat fer un seguiment dels indicadors de qualitat dels serveis municipals vinculats a les cartes de serveis. Les comissions de servei donaran comptes al Consell de Ciutat.

Consulta popular i referèndum

L'Ajuntament podrà celebrar consultes populars o referèndums, per iniciativa pròpia, a proposta del Consell de Ciutat, o per instància ciutadana (aquesta última prèvia discussió i aprovació en el Consell de Ciutat). En el cas que la demanda hagi sorgit a instància ciutadana, serà necessari el suport d'un 2 % dels majors de setze anys empadronats a la ciutat.

La consulta serà aprovada pel Consell Municipal o de Districte per una majoria reforçada o qualificada, que serà també responsable de determinar el redactat específic de la pregunta a fer i el territori on es farà. Per fer consultes d'àmbit

més restringit (carrer, zona delimitada a dos o tres carrers...) sembla apropiat l'ús d'altres mecanismes consultius menys rígids que el referèndum.

La convocatòria d'un referèndum haurà de comportar necessàriament unes mesures d'informació pública –garantida per la institució– sobre les alternatives en qüestió que permetin a tots els ciutadans l'accés a les diverses propostes fetes pels grups polítics municipals i pels grups socials de la ciutat.

Un mateix procés de consulta podrà recollir diverses consultes populars o referèndums. No es podran fer més de X consultes populars o referèndums en un any, i en cap cas no podran tractar sobre els tributs ni l'establiment dels preus públics, ni sobre qüestions que ja hagin estat sotmeses a consulta en la mateixa legislatura.

El resultat del referèndum serà vinculant, sempre que la participació sigui com a mínim de dues terceres parts de la participació en les darreres eleccions municipals en el mateix territori.

El procés d'informació, la dotació de mitjans, el seguiment i el control es regularan de manera específica en una normativa, en la qual es garantirà un ús racional dels mitjans. Els canals per fer-ho seran plurals (mails, TV, Internet, opís...) i els mecanismes també (debats, mitings...). No s'haurien de limitar a oferir aquests aspectes a les formacions polítiques sinó també a grups ciutadans que manifestin un interès i un posicionament clars sobre el debat plantejat.

Els jurats ciutadans

Es podrà promoure a iniciativa del Ple municipal, del Consell de Ciutat, dels consells sectorials o dels consells de districte, la constitució d'un jurat de ciutadans amb l'objectiu d'emetre un dictamen sobre una qüestió ben delimitada.

Els participants d'aquests jurats seran seleccionats aleatòriament a partir del padró de la ciutat d'entre els majors de setze anys.

Els jurats desenvoluparan el seu treball amb plena independència i sense ingerències externes. Tota la informació que rebran haurà de complir els criteris d'objectivitat, veracitat i pluralitat.

Caldrà regular la possibilitat que els grups polítics i les associacions de la ciutat puguin comparèixer davant del jurat de ciutadans per exposar i defensar els seus criteris sobre el tema a debat.

Les tecnologies de la informació i la comunicació al servei de la participació ciutadana

L'impuls de les tecnologies de la informació i la comunicació: Internet principalment, però també BTV i les xarxes de ràdios locals han de ser un dels instruments essencials de la nova política de participació ciutadana que emergeix d'aquest nou reglament.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

Si es vol implementar polítiques d'informació i participació amb aspiracions d'abast universal només es podrà fer a partir de l'ús d'aquestes tecnologies.

En aquest sentit caldrà donar un nou impuls a la vertebració d'una xarxa de punts d'accés a Internet a tots els centres i espais públics i aconseguir la complicitat dels punts d'Internet associatius que se sumin al projecte.

L'Ajuntament de Barcelona ha de posar el coneixement de què disposa sobre noves tecnologies al servei de la participació ciutadana. Internet ha de permetre a qualsevol ciutadà l'accés a la informació general que desitgi de manera ràpida i senzilla, tenir accés al debat que es produeix a l'interior de la institució sobre qüestions generals de ciutat o sobre projectes concrets (tant temàtics com territorials), expressar la seva opinió en el moment en què aquesta pot tenir conseqüències i compartir reflexió sobre temes d'interès ciutadà amb responsables polítics, tècnics i altres ciutadans. Per garantir aquestes funcions l'Ajuntament disposarà d'un espai web dedicat específicament a aquestes qüestions.

La utilització d'Internet de cara a potenciar la participació pot tenir interès si darrere hi ha una voluntat explícita d'aprofitar el que les NTI ofereixen per superar problemes derivats de la dinàmica presencial. Cal entendre, per tant, que és necessari superar la funcionalitat estrictament informativa dels espais web per oferir possibilitats reals de participació a la ciutadania. En la mesura que sigui el mateix espai institucional el que canalitzi la participació, aquest espai guanyarà un valor afegit indiscutible. Cal tenir en compte, però, que la possibilitat de participació (algunes idees es tracten en el punt següent) pot generar expectatives que no poden ser decebudes per una manca d'atenció o d'esforços de personal. És, doncs, imprescindible que l'estructura municipal estigui adaptada i disposada a donar resposta a les demandes que arribaran.

Entre els serveis que l'Ajuntament pot oferir en aquest camp es poden comentar els que segueixen i que tenen les característiques següents:

1. Plens municipals (d'àmbit de ciutat i de districtes): seguiment del seu desenvolupament a través de Real Àudio i Video, coneixement de l'ordre del dia des del moment que aquest s'estableix, possibilitat d'admetre propostes i preguntes per incorporar a la sessió del Ple a través del correu electrònic (c/e).
2. Accés als representants: tots els representants disposaran d'un correu electrònic a través del qual els ciutadans s'hi puguin adreçar. Cal preveure de forma especial la possibilitat que el ciutadà adreci de manera personalitzada demandes, comentaris o suggeriments a l'Ajuntament o als seus regidors. En aquest cas caldrà vetllar especialment per garantir una resposta. Totes aquestes comunicacions, tret de les que facin referència a qüestions, seran visibles i es podran consultar des de la web, com a criteri de foment de la transparència.
3. Accés a la informació: hi haurà llistes de distribució per àrees temàtiques o de gestió. A través de les llistes el ciutadà rebrà periòdicament informació sobre les qüestions i projectes més rellevants d'aquells àmbits seleccionats, a fi que tothom que vulgui conegui tant el contingut com els procediments immediats en les principals actuacions municipals.
4. Espai de consulta: el govern municipal podrà exposar a través de la xarxa les seves propostes o intencions en aspectes concrets quan encara no s'hagin iniciat els tràmits d'aprovació o implementació. Aquesta presentació

pública –a través de documents escrits o gràfics– anirà acompanyada de la possibilitat que tindran els ciutadans d'enviar les opinions i els suggeriments que els projectes municipals que s'exposin els produeixin.

5. Espais de debat: es podran fer debats sobre temes municipals sobre els quals prèviament s'hauran distribuït documents informatius. Per anar bé, aquests debats s'haurien d'impulsar de manera especial en els temes que l'Ajuntament tingui en procés de discussió i dels quals acabarà sortint alguna decisió. Els formats podran ser múltiples (en temps diferit o en temps real, amb accés restringit o amb accés universal, amb filtre de contingut o sense filtre, fòrums entre iguals o entre persones amb responsabilitats diferents –ciutadans i polítics, ciutadans i tècnics–, així com espais de debat que tinguin un accés obert de lectura, però restringit d'intervenció. Aquest format permet que determinades comissions, consells o grups de treball ho facin amb plena transparència, més flexibilitat i autonomia i més publicitat.
6. Es donarà un nou impuls al correu electrònic ciutadà i a l'associatiu com a vehicle de comunicació proactiu.
7. Es promourà la utilització de les TIC per part del teixit associatiu.

Les TIC seran complementàries a la resta d'òrgans i mecanismes de participació.

La televisió local serà un instrument que caldrà incorporar en el procés de participació ciutadana. La seva utilització com a espai d'informació serà complementària amb altres espais de debat i participació. La retransmissió dels plens o la creació d'espais d'informació, debat o participació permanent sobre temes de política local poden tenir un gran interès.

Es preveurà també el desenvolupament del dret d'accés dels grups socials de la ciutat a la graella de programació de la televisió i als seus espais informatius. Aquest accés no ha de significar necessàriament l'existència d'espais de programació de les entitats.

INSTÀNCIES DE MEDIACIÓ

Mediació comunitària

Tots els aspectes relacionats amb la mediació comunitària seran objecte de l'elaboració d'un reglament específic, per potenciar aquelles eines i espais que hi hagi a la ciutat i que afavoreixin la resolució de conflictes. Entre aquests espais es pot esmentar a tall d'exemple la Junta Arbitral de Consum i el Consell Tributari.

L'Ajuntament estudiarà la creació de la figura del síndic de greuges municipal, que podrà actuar com a instància arbitral i intervenir en cas de reclamació. El seu mandat serà per a un període de cinc anys, sense possibilitat de reelecció. Una de les funcions de la Sindicatura serà la de la creació d'un servei de mediació comunitària.

ANNEX II

NORMES REGULADORES
DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La participació ciutadana, com a dret fonamental de la ciutadania i principi inspirador de l'Administració municipal, és una opció estratègica i estructural de l'Ajuntament de Barcelona i ha d'acompanyar les seves actuacions, especialment aquelles que estan relacionades directament amb la qualitat de vida de la ciutadania i en tot allò que afecti la seva quotidianitat.

En aquest sentit, Barcelona es dotà l'any 1986 de les Normes reguladores de la participació ciutadana, que han regit i han orientat fins ara el desenvolupament dels processos participatius de la ciutat. Aquelles Normes, molt innovadores en el seu moment, han quedat desfasades en molts aspectes, alhora que nous mitjans de relació i comunicació impensables en aquell moment es consoliden avui com a vies essencials per fomentar i garantir la participació.

Aquest reglament revisa i actualitza aquesta primera normativa, però sobretot crea un mètode que vol donar resposta als reptes presents i que, alhora, serveix de marc per als propers anys.

Les noves Normes desenvolupen els aspectes relatius a la participació ciutadana que recull la Carta Municipal, i també inclou aquells compromisos adquirits per l'Administració municipal en altres cartes, en especial els de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, en la qual Barcelona es compromet no solament a garantir la participació, sinó també a promoure-la activament.

El criteri essencial és la creació dels canals més adequats per facilitar la participació universal, a partir de la idea que tothom que vulgui participar pugui fer-ho acompanyat d'una acció instigadora des de la mateixa institució.

L'Ajuntament de Barcelona opta així d'una manera decidida per la democràcia participativa, com a complement i aprofundiment de la democràcia representativa. Per tal de fer-la efectiva, el reglament recull els diferents òrgans, processos i mecanismes de participació que s'han d'aplicar en funció de cada circumstància específica i, d'aquesta manera, es reflecteix la pluralitat de realitats i sensibilitats que configuren la ciutat. Inclou també el reconeixement de tot un seguit de drets de la ciutadania vinculats a la participació, opta de manera clara pel foment de l'associacionisme i, finalment, vincula les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment Internet, a les pràctiques participatives.

Títol preliminar

Article 1

L'objecte d'aquestes Normes és la promoció i el desenvolupament de la democràcia participativa a la ciutat de Barcelona.

Contenen el desenvolupament reglamentari de les previsions de la Carta Municipal respecte a la participació ciutadana.

Article 2

1. Els dubtes que puguin plantejar-se en l'aplicació de les prescripcions d'aquestes Normes s'han d'interpretar de manera que prevalgui la solució que asseguri la màxima participació, publicitat i informació de les actuacions politicoadministratives.
2. L'àmbit d'aplicació d'aquestes Normes, si no s'especifica el contrari de manera explícita, és tant l'àmbit de la ciutat com l'àmbit dels districtes.

Títol primer. Els drets de la ciutadania

Article 3. Dret a la informació

3. Els ciutadans i les ciutadanes tenen dret a ésser informats de les activitats municipals, a accedir als arxius públics i a utilitzar tots els mitjans d'informació general que l'Ajuntament estableixi mitjançant l'ús de qualsevol de les tecnologies al servei de la comunicació i la informació, en els termes i amb l'abast que determini la legislació general sobre la matèria i les ordenances.
4. A fi d'assegurar la màxima participació, la informació municipal es pot fer de les maneres següents:
 - a) Informació pública general, a través del butlletins oficials, Internet, la televisió local de Barcelona, els mitjans de comunicació locals i, en general, qualsevol mitjà que garanteixi la universalització de la informació.
 - b) Informació pública individualitzada, que s'ha d'utilitzar en les actuacions urbanístiques i els plans d'actuació de rellevància singular, d'àmbit de ciutat o de districte, i en els altres casos en què l'Ajuntament així ho acordi motivadament, ateses raons d'interès públic.

La seva materialització comporta la possibilitat d'accedir a la informació de manera individual, ja sigui mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació a què fan referència aquestes Normes o bé mitjançant la compareixença personal.

La informació pública individualitzada no tindrà caràcter de notificació ni restarà sotmesa a les disposicions establertes en el capítol III del títol V de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.
 - c) Informació pública sectorial, adreçada específicament als sectors de població subjectes de l'actuació municipal i als participants en els processos participatius.
 - d) Consulta directa de la ciutadania, mitjançant sistemes telefònics i telemàtics, partint de les bases de dades, els fitxers i els registres que l'Ajuntament disposi obrir a l'accés públic.
5. Els òrgans municipals competents donaran resposta raonada a les al·legacions que formulin els ciutadans en el marc d'un tràmit d'informació pública. La notificació s'haurà de fer pel mitjà preferent i en el lloc indicat per la persona que formuli l'al·legació.

6. L'exercici del dret d'accés a la informació pública només es pot restringir en els termes que disposi la legislació. En cap cas, l'Ajuntament no pot denegar la informació per un altre criteri que no sigui el legal.
7. La sol·licitud d'accés a la informació s'ha de presentar per escrit de manera que se'n pugui acreditar l'autenticitat. Aquesta sol·licitud identificarà la persona que la presenta i delimitarà de manera clara i precisa les dades i les informacions que es vulguin consultar o obtenir. Els responsables d'atenció al públic de l'Ajuntament tindran l'obligació d'orientar el ciutadà en cas de dubte.

Article 4. Coneixement dels indicadors de la gestió municipal

La ciutadania té el dret a ésser informada dels resultats de la gestió municipal. A fi de fer efectiu aquest principi de transparència, l'Ajuntament de Barcelona haurà de definir un conjunt d'indicadors d'activitat, costos, eficàcia, eficiència i qualitat, els valors dels quals hauran de ser publicats anualment abans del 30 de març. En definir els indicadors, caldrà tenir presents les diverses activitats i serveis de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta informació s'haurà de difondre pels mitjans i les xarxes de comunicació per assegurar-ne el coneixement general.

Article 5. Dret a la participació

1. Tothom té el dret a intervenir –directament o mitjançant les associacions ciutadanes– en la gestió dels assumptes públics, a través dels òrgans, les instàncies o els mecanismes de participació determinats en aquest reglament, i a poder aportar suggeriments i propostes tant en l'àmbit de ciutat com en el de districte.
2. Correspon a l'Ajuntament garantir i impulsar aquest dret a tots els habitants de la ciutat. A aquest efecte, s'impulsarà la utilització de metodologies participatives, es promouran les tecnologies més adients i, molt especialment, es garantirà l'existència de canals de participació suficients, oberts i flexibles –a fi d'assegurar que tothom que vulgui participar pugui fer-ho– i l'accés dels ciutadans i les ciutadanes a la interlocució amb el govern de la ciutat.

Article 6. Dret de petició

1. Totes les persones, físiques o jurídiques, individual o en grup, podran exercir el dret de petició, mitjançant el qual podran formular sol·licituds en temes de competència municipal o demanar aclariments sobre les actuacions municipals, que hauran de ser resolts en un termini màxim de tres mesos.
2. Les peticions poden incorporar un suggeriment o una iniciativa o bé expressar una queixa o una reclamació respecte a les competències municipals.
No s'admetran les peticions amb un objecte aliè a les competències municipals. Tampoc no són admissibles les que s'hagin d'emparar en un títol específic diferent al derivat del dret fonamental de petició previst en l'article 29 de la Constitució espanyola, ni les que facin referència a matèries que tinguin un procediment formalitzat específic.
3. El dret de petició es pot exercir per qualsevol mitjà escrit, ja sigui en suport paper o electrònic, sempre que permeti acreditar la seva autenticitat. L'escrit ha d'incloure necessàriament la identitat del sol·licitant, la nacionalitat, si

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

s'escau, el lloc o el mitjà triat per a la pràctica de les notificacions, l'objecte i el destinatari de la petició. No s'admetrà com a suport a la petició la utilització massiva de correus electrònics, sinó que caldrà que cada suport sigui específic.

4. En l'exercici d'aquest dret es pot sol·licitar que tingui lloc un debat públic o l'obertura d'un tràmit d'informació pública, que s'han de realitzar pels mecanismes de participació previstos en aquestes Normes abans de la resolució de la petició. Aquesta sol·licitud haurà de ser resolta motivadament.
5. No s'admetran les peticions alienes a les competències municipals de la ciutat de Barcelona, les que s'hagin d'emparar en un títol específic diferent al derivat del dret fonamental de petició previst en l'article 29 de la Constitució espanyola ni les que facin referència a matèries que tinguin un procediment formalitzat específic.
6. Els tràmits de les peticions es regeixen per:
 - a) Si l'escrit no reuneix els requisits establerts pels articles 6.1 i 6.3, o no reflecteix les dades necessàries amb prou claredat, es requerirà al peticionari o la peticionària que esmeni els defectes en el termini de quinze dies.
 - b) Si la declaració es considera inadmissible, se li notificarà al peticionari o la peticionària de manera motivada en el termini de quaranta-cinc dies hàbils.
 - c) Si la declaració d'inadmissibilitat es determina per manca de competència de l'Ajuntament de Barcelona, aquest la remetrà a la institució, l'Administració o l'organisme que consideri competent en el termini de deu dies i ho comunicarà al peticionari o la peticionària.
 - d) En els altres casos, s'entendrà que la petició ha estat admesa a tràmit.

Article 7. Dret a la iniciativa ciutadana

1. Promoció d'aprovacions de disposicions municipals
 - a) Pot exercir la iniciativa ciutadana per proposar a l'Ajuntament l'aprovació d'una disposició municipal de caràcter general un nombre mínim de l'1 % dels empadronats més grans de setze anys, o que representin més del 3 % d'aquesta població en tres districtes, com a mínim, de la ciutat.
 - b) La iniciativa ciutadana també es pot adreçar al districte per proposar una aprovació d'una matèria referida al districte o a un dels seus barris, en totes aquelles qüestions en les quals els districtes tenen competència.
 - c) Les entitats i les federacions ciutadanes que figurin en el Fitxer General d'Entitats Ciutadanes també poden comptabilitzar el nombre d'associats amb l'objectiu de donar compliment al que disposa el punt 1 d'aquest article. Per comptabilitzar els associats cal garantir els aspectes següents:
 - c.1) És necessària l'existència d'una convocatòria general de l'entitat en la qual, de manera explícita, es posi a aprovació, i s'aprovi, segons el reglament dels estatuts de l'entitat, el text que es pretén convertir en iniciativa ciutadana.
 - c.2) El secretari o secretària de l'associació ha d'aportar un certificat en el qual, a més de l'acord de l'Assemblea, ha de fer constar amb caràcter general el nombre d'associats que legalment ho siguin segons els estatuts de l'entitat.
 - c.3) En les entitats de segon grau, el secretari o secretària de l'entitat ha d'aportar un certificat en el qual, a més de l'acord de l'Assemblea, ha de fer constar els certificats de cada una de les associacions amb el nombre d'associats que legalment ho siguin segons els estatuts de cada entitat.

- c.4) En tots els casos, les associacions han d'haver adoptat com a propi el Codi ètic de les associacions, amb els mecanismes que aquest codi preveu.
- d) Les entitats ciutadanes que figurin en el Fitxer General d'Entitats Ciutadanes també poden exercir la iniciativa ciutadana per a l'aprovació de disposicions de caràcter general. Cal que la iniciativa sigui promoguda per un mínim del 10 % de les entitats inscrites en el Fitxer.
- e) La proposició normativa en què es materialitzi la iniciativa ciutadana se sotmetrà, si s'han complert els requisits exigibles, a la tramitació prevista en el Reglament orgànic. Aquesta tramitació s'ha d'iniciar en un termini no superior a dos mesos.
- f) En cap cas, no s'admetrà la iniciativa ciutadana per a l'aprovació d'ordenances fiscals i de preus públics.
2. Promoció d'activitats d'interès públic
- a) Mitjançant la iniciativa ciutadana, els ciutadans també poden sol·licitar a l'Ajuntament que dugui a terme unes determinades activitats d'interès públic i de competència municipal i, per fer-ho, han d'aportar mitjans econòmics, béns, drets o treball personal.
- b) L'Ajuntament pot establir per reglament els procediments de col·laboració amb els ciutadans en casos d'actuacions conjuntes, promoció privada de projectes municipals o obligacions pactades amb els propietaris d'usuaris d'edificis o establiments en els quals incideixin obres o serveis municipals, o en situacions anàlogues.

Títol segon. El foment de l'associacionisme

Article 8. Suport a les associacions

- Es garanteix el dret als ciutadans i les ciutadanes organitzats en associacions cíviques a rebre suport municipal per a les seves associacions i per al foment d'iniciatives d'interès general.
- Es promourà la realització d'acords de col·laboració amb les associacions ciutadanes, mitjançant els quals s'ajudarà, si és legalment escaient, a facilitar el suport econòmic a programes específics d'aquestes associacions, sempre que el seu contingut es consideri d'interès per a la ciutat.

Article 9. El Fitxer General d'Entitats Ciutadanes

- El Fitxer General d'Entitats Ciutadanes és l'instrument per a les relacions de l'Ajuntament amb les entitats d'àmbit de ciutat i de districte, el funcionament del qual es concretarà mitjançant reglament. En qualsevol cas, l'organització del Fitxer es basarà en àmbits temàtics.
- Correspon a l'Ajuntament analitzar i difondre les dades obtingudes mitjançant el fitxer, amb l'objectiu de saber la situació i l'evolució del teixit associatiu de la ciutat i afavorir el debat sobre les propostes de millora d'aquest sector.
- Poden sol·licitar la inscripció en el Fitxer General d'Entitats Ciutadanes:
 - Les entitats sense ànim de lucre amb seu social a Barcelona, el marc territorial d'actuació de les quals sigui

l'àmbit de Barcelona i que tinguin per objecte fonamental estatutari de la seva activitat els interessos generals de la ciutat i la millora de la qualitat de vida dels seus ciutadans.

- b) Les entitats sense ànim de lucre que, dins del marc territorial de Barcelona, representin interessos sectorials, econòmics, comercials, professionals, científics, culturals o anàlegs.
- c) Les entitats sense ànim de lucre amb seu social a Barcelona i que tinguin per objecte fonamental estatutari de la seva activitat la millora de la qualitat de vida dels ciutadans i les ciutadanes de qualsevol lloc del món.

4. La denegació de la inscripció serà sempre motivada.

Article 10. El Codi ètic de les associacions

Es reconeix la Comissió Reguladora del Codi ètic com un instrument associatiu de mediació entre les entitats adherides al Codi ètic i entre aquestes entitats i els particulars.

Article 11. Declaració d'entitat d'interès ciutadà

1. Es crea la figura d'entitat d'interès ciutadà, que declara l'Ajuntament entre aquelles entitats, associacions o fundacions sense ànim de lucre de la ciutat que ho sol·licitin i que tinguin unes finalitats estatutàries de conformitat amb el reglament previst al número següent.

Després de l'informe previ del Consell de Ciutat, l'Ajuntament aprovarà un reglament de criteris, procediments i efectes d'aquesta declaració. En tot cas, és condició indispensable per obtenir la declaració estar inscrita en el Fitxer General d'Entitats i estar adherida al Codi ètic.

2. Les entitats declarades d'interès ciutadà poden formular al·legacions o propostes sobre els assumptes inclosos en l'ordre del dia del Plenari del Consell Municipal. L'alcalde o alcaldessa pot acordar, si així ho creu convenient i la importància de l'assumpte ho aconsella, que siguin llegides, oïdes totalment o resumides les al·legacions o les propostes de les entitats, abans de passar a votació de l'assumpte corresponent. Aquesta lectura pot ser feta pel mateixos proposants, si així se sol·licita amb un escrit adreçat a l'alcalde o alcaldessa. Correspon a la Junta de Portaveus verificar les propostes examinant la competència de l'òrgan, la seva naturalesa i la resta de requisits formals d'aplicació.

3. L'Ajuntament pot proposar a l'Administració o administracions competents que determinades entitats siguin declarades d'utilitat pública o d'interès social, sempre que aquestes entitats hagin estat declarades anteriorment entitats d'interès ciutadà.

Article 12. La gestió cívica d'equipaments i serveis municipals

1. Les entitats, les fundacions, les organitzacions i les associacions ciutadanes sense ànim de lucre poden exercir competències municipals, o participar en nom de l'Ajuntament, en la gestió de serveis o equipaments la titularitat dels quals correspongui a altres administracions públiques.

2. La gestió cívica voluntària de competències municipals es pot utilitzar per a les activitats i els serveis susceptibles de gestió indirecta, té sempre caràcter no lucratiu i s'adjudica mitjançant concurs públic quan hi hagi diverses entitats o organitzacions amb característiques idèntiques o similars.
3. La gestió cívica comporta l'obligació de destinar al programa o a l'equipament gestionat la totalitat dels beneficis que s'hi puguin produir.
4. S'haurà de facilitar i promoure la concertació amb el teixit associatiu per a la gestió de programes sectorials o equipaments culturals, esportius i socials, incloent la possibilitat de cogestió mitjançant l'establiment de convenis, i caldrà vetllar per garantir l'accés universal i la qualitat dels serveis. En fixar els termes de la concertació, caldrà determinar les condicions de la gestió, concretar –en l'aplicació del punt número 2 d'aquest article– la destinació correcta dels beneficis econòmics que s'hi puguin generar i regular la composició i les funcions de la comissió ciutadana de seguiment de la qual han de formar part els usuaris. També s'haurà de determinar en aquest moment la manera d'elegir els usuaris membres d'aquesta comissió.
En els termes de la disposició addicional vuitena del text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques, les associacions declarades d'interès ciutadà tenen preferència en l'adjudicació de contractes per part de l'Ajuntament, sempre que les seves proposicions igualin les més avantatjoses des del punt de vista dels criteris objectius que cal aplicar per determinar-ne l'adjudicatari.

Article 13. Suport tècnic a la participació

1. L'Ajuntament ha de facilitar els mitjans necessaris a les coordinadores i les federacions d'associacions per tal que puguin fer un seguiment autònom de temàtiques complexes o projectes de grans dimensions vinculats a les memòries i/o els informes als quals fan referència els articles 24 i 25.
2. En aquests processos de participació es fomenta que els ciutadans no associats puguin disposar també de l'assessorament tècnic adequat per tal d'assegurar-ne la participació qualitativa.

Títol tercer. Els òrgans de participació

Capítol primer. El Consell de Ciutat

Article 14. El Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat és el màxim òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona en el qual els representants de la ciutadania i els representants de l'Ajuntament debaten els afers principals de la ciutat.

Article 15. Composició

1. El Consell de Ciutat ha d'elaborar el seu propi reglament de funcionament intern que ha de ser aprovat pel Plenari

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

del Consell Municipal –en el cas que sigui el Consell d'àmbit de ciutat– o pel Plenari del Consell del Districte –en el cas que es tracti del Consell d'àmbit de districte.

2. Composició:

- a) El Consell de Ciutat està presidit per l'alcalde o alcaldessa.
- b) La vicepresidència recau en un representant de les institucions i les entitats presents al Consell de Ciutat, que s'elegeix en la primera sessió del Plenari del Consell de Ciutat de cada legislatura.

3. També formen part del Consell de Ciutat:

- a) Un regidor o regidora en representació de cada un dels grups municipals presents en el consistori.
- b) Un representant associatiu de cada un dels consells ciutadans de cada districte i un representant associatiu de cada un dels consells sectorials d'àmbit de ciutat escollits amb aquest efecte.
- c) Fins a quinze de les institucions més significatives de la ciutat, nomenades pel Plenari del Consell Municipal a proposta de l'alcalde o alcaldessa. Cada institució ha de designar la persona que l'ha de representar.
- d) Fins a quinze representants de les associacions que figurin en el Fitxer General d'Entitats Ciutadanes, que escolliran les mateixes associacions.
- e) Fins a quinze persones d'especial representació i rellevància ciutadana, nomenades pel Plenari del Consell Municipal a proposta de l'alcalde o alcaldessa.
 1. Fins a quinze ciutadans i ciutadanes, nomenats per l'alcalde o alcaldessa i escollits aleatòriament d'entre un registre de ciutadans i ciutadanes que hagin manifestat la seva voluntat de participar-hi.
 2. Els regidors o regidores municipals poden assistir en qualitat d'observadors amb veu però sense vot.
 3. El Consell de Ciutat està assistit pel secretari o secretària de l'Ajuntament o persona en qui delegui.

Article 16. Renovació

A fi d'assegurar una rotació adequada dels membres del Consell de Ciutat, les persones corresponents als apartats b i e i al punt 3 de l'article anterior han de ser renovades cada dos anys, i la resta a l'inici de cada mandat.

Article 17. Règim de funcionament

1. El Consell de Ciutat s'ha de reunir de manera ordinària cada sis mesos i en cap cas amb una freqüència major a un any, i de manera extraordinària cada cop que sigui convocat per la Presidència, per iniciativa pròpia o a petició del 30 % dels seus membres.
2. Per acord del Consell de Ciutat es poden crear en el seu si comissions de treball, presidides per l'alcalde o alcaldessa o el regidor o regidora en qui delegui, de caràcter permanent o puntual que dependran jeràrquicament del primer. Cap d'aquestes comissions de treball de caràcter permanent no pot coincidir en les seves funcions amb els consells sectorials que hi hagi a l'Ajuntament de Barcelona en aquell moment.
3. El Consell de Ciutat disposa d'una secretaria tècnica permanent coordinada pel regidor o regidora de Participació Ciutadana o qualsevol altre regidor o regidora designat per l'alcalde o alcaldessa.

Article 18. Atribucions

El Consell de Ciutat desenvolupa amb caràcter general les atribucions previstes en l'article 36 de la Carta Municipal i de manera específica:

- a) Emetre informe quan li sigui sol·licitat per l'alcalde o alcaldessa, pel Consell Municipal o per algun Consell de districte.
- b) Impulsar iniciatives per a l'aprovació de disposicions municipals de caràcter general, d'acord amb l'article 27 de la mateixa Carta Municipal.
- c) Assessorar l'Ajuntament en la definició de les grans línies de la política i la gestió municipal, i generar consens ciutadà sobre aquests temes.
- d) Conèixer i debatre, d'acord amb el que estableix el Reglament orgànic municipal, el Programa d'actuació i reglaments generals de l'Ajuntament.
- e) Conèixer els pressupostos municipals i els resultats dels indicadors de la gestió municipal.
- f) Conèixer i debatre els grans projectes de l'Ajuntament.
- g) Donar suport als consells sectorials de la ciutat i als consells ciutadans dels districtes i conèixer-ne les conclusions, les iniciatives i les deliberacions.
- h) Fer propostes de punts a l'ordre del dia del Consell Plenari, les quals se sotmetran en la seva tramitació al procediment d'adopció d'acords previst en l'article 51 i següents del Reglament orgànic municipal.
- i) Ser consultat a instàncies de l'Alcaldia o dels membres del Plenari del Consell Municipal.
- j) Proposar iniciatives ciutadanes, sol·licitar la convocatòria d'audiències públiques, proposar l'impuls de processos participatius, consultes ciutadanes i referèndums, com també jurats ciutadans.

Aquests criteris són aplicables igualment i de manera anàloga per als consells ciutadans de districte.

Capítol segon. Els Consells Sectorials

Article 19. Composició i selecció

1. Cada Consell Sectorial ha d'elaborar el seu propi reglament de funcionament intern, que ha de ser aprovat pel Plenari del Consell Municipal –en el cas dels consells d'àmbit de ciutat– i pel Plenari del Consell del Districte –en el cas dels consells d'àmbit de districte.

El Reglament intern de funcionament ha de respectar les determinacions següents:

- a) Els consells sectorials estan formats per un regidor o regidora de cada grup municipal de l'Ajuntament i per representants escollits d'entre les entitats de l'àmbit objecte del Consell en qüestió. El nombre és determinat pel respectiu reglament intern de funcionament. Llevat de qui assumeixi la presidència, els representants municipals actuen amb veu però sense vot.
- b) També han de formar-ne part, a títol individual, experts i personalitats de reconeguda vàlua dins del sector específic del Consell, en un percentatge de fins a un terç de tots els membres del Consell. Aquests ciutadans i ciutadanes s'han de consensuar entre l'Ajuntament i les entitats.
- c) A fi de garantir el funcionament democràtic, la representativitat i la participació, les eleccions es realitzaran en tots els consells, llevat que en el seu reglament intern s'especifiqui que el Consell estigui obert a totes les associacions que hi vulguin formar part o sigui compost per un nombre representatiu d'aquestes.
- d) S'elaborarà un cens de totes les associacions de l'àmbit d'actuació del Consell dins del Fitxer o Registre d'Entitats Ciutadanes de Barcelona, que esdevindrà el cos electoral.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

- e) A iniciativa de la Comissió de Govern, el Consell Municipal aprovarà una normativa reguladora del procés electoral amb els terminis i les garanties corresponents.
- f) Tots els consells han d'escollir una comissió permanent amb les funcions i la composició que determini cada reglament intern.

Article 20. La presidència i la vicepresidència

1. La presidència dels consells d'àmbit de ciutat correspon a l'alcalde o alcaldessa, que pot delegar en el regidor o regidora responsable de l'àrea temàtica. La vicepresidència (la primera, si n'hi ha més d'una) ha de ser assumida per un membre del Consell representant del sector associatiu. La seva elecció es farà entre tots els membres del sector associatiu del Consell a l'inici del mandat.
2. La presidència, assistida per la vicepresidència, dirigeix el Consell i n'assumeix la representació, la convocatòria, l'establiment de l'ordre del dia, la presidència de les sessions, el trasllat de les propostes als òrgans de gestió i de govern municipal, i la resta de funcions que li són pròpies amb relació al funcionament d'un òrgan col·legiat.
3. La presidència i la vicepresidència són responsables de promoure i articular la participació de les associacions del sector en el funcionament i el debat del Consell.

Article 21. Funcions

1. Són funcions dels consells sectorials emetre dictàmens sobre les actuacions municipals corresponents al seu sector temàtic, com també sobre els aspectes, els programes o les iniciatives sectorials considerades d'interès especial.
2. Per a la realització d'un dictamen és necessari fer l'informe participatiu corresponent. Els informes s'han de traslladar de manera preceptiva als òrgans de govern de l'Ajuntament en els casos que es determinin en aquest reglament.
3. Els consells sectorials poden fomentar processos participatius entre les entitats del seu sector a través dels mecanismes de participació recollits en aquest reglament, amb la finalitat de sotmetre determinades iniciatives o de ratificar el seu informe.
4. Cada Consell ha de remetre un cop l'any un informe al Consell de Ciutat.
5. Periòdicament, i com a mínim un cop l'any, el Consell ha de donar compte de la seva activitat a totes les entitats del sector i escoltar les seves propostes d'accions prioritàries de futur.
6. Els consells sectorials coneixeran els pressupostos municipals corresponents al seu sector o àmbit temàtic.
7. L'Ajuntament ha d'assegurar en cada cas el suport ordinari per part de l'estructura executiva municipal per garantir el funcionament correcte dels consells sectorials.

8. Els consells sectorials de districte estaran representats en els consells sectorials respectius.
9. Els consells sectorials també tenen la funció de donar suport als consells sectorials dels districtes.

Títol quart. Els processos de participació

Article 22. Els processos de participació

1. Sens perjudici del que s'estableix en l'article 26.3 de les presents Normes, per a l'aprovació dels projectes urbanístics de gran envergadura o d'especial transcendència, en els plans temàtics o sectorials que afecten el conjunt de la ciutadania i les disposicions municipals d'especial rellevància ciutadana i sobretot en els plans d'actuació municipal, s'han d'impulsar de manera preceptiva processos de participació que seran recollits en les memòries participatives. Per als grans temes de caire específicament sectorial s'han d'utilitzar els informes participatius. Aquestes memòries i aquests informes participatius s'han d'incloure dins dels expedients administratius corresponents.
2. En cap cas, els processos de participació i els altres mecanismes, òrgans o mesures de participació ciutadana no poden produir menyscapte de les facultats decisòries dels òrgans representatius de la corporació municipal. La materialització efectiva dels processos de participació ciutadana no pot provocar l'efecte d'impedir que els procediments administratius es resolguin expressament dins del seu termini de durada legalment establert.

Article 23. Les fases dels processos de participació

Les fases dels processos de participació són:

- a) Fase d'informació i comunicació: s'informa el conjunt de la ciutadania afectada i se li comunica, a través dels mecanismes que es considerin més adequats, el contingut de la participació.
- b) Fase d'aportacions ciutadanes: la ciutadania i les associacions poden formular les aportacions que creguin convenientes. L'Ajuntament posa a la seva disposició els canals i els mecanismes participatius que es creguin més pertinents segons els casos.
- c) Fase de devolució: l'Ajuntament dona resposta a les aportacions ciutadanes a través dels canals i els mecanismes de participació que s'hagin establert. Aquest posicionament municipal no es pot recórrer de manera independent de l'acte definitiu en què es formalitzi la decisió municipal dictada per l'òrgan competent.

Article 24. Les memòries participatives

1. En tots els casos, les memòries participatives seran impulsades i regulades per l'Ajuntament d'acord amb els casos establerts en l'article 22.1 del present reglament.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

2. Pel que fa als districtes, s'elaboraran memòries participatives en les iniciatives de major transcendència que afectin la globalitat del districte, o el conjunt d'un barri.
Per a projectes o actuacions sectorials o d'àmbit inferior al barri s'han d'utilitzar els informes participatius, o qualsevol altre mecanisme de participació.
3. Les memòries participatives recolliran els procediments i les actuacions necessaris per tal que la ciutadania disposi d'informació àmplia i objectiva d'allò que es pretén fer, i acreditaran els procediments i les actuacions emprats per tal que la ciutadania pugui emetre les seves opinions i suggeriments. A aquest efecte, donarà compte, en cada cas, de quins òrgans o mecanismes de participació s'han inclòs en el procés de participació, com també de les opinions que s'hi hagin aportat.
4. El procés de participació culminarà amb una audiència pública que farà una síntesi del procés. L'acta de l'Audiència i del procés participatiu constituirà la memòria participativa, que serà traslladada als òrgans de govern de l'Ajuntament o districte per a la seva incorporació a l'expedient administratiu d'aprovació corresponent.

Article 25. Els informes participatius

1. Els processos participatius desenvolupats pels consells sectorials culminen amb l'elaboració d'un informe participatiu.
2. Els informes participatius són dictàmens emesos pels consells sectorials (àmbit de ciutat o de districte, segons els casos) per a aquelles iniciatives de caràcter sectorial que tinguin una transcendència especial per al sector.
3. Els informes participatius han de ser emesos pels consells sectorials a partir d'un procés participatiu organitzat pels consells sectorials corresponents, a fi de debatre en el si del sector la iniciativa sobre la qual es pretén informar. Per fer-ho, es poden utilitzar els diferents mecanismes previstos en el reglament, incloses les audiències públiques. L'informe serà traslladat al Consell de Ciutat i als òrgans de govern de la ciutat, segons els casos.

Títol cinquè. Els mecanismes de participació

Article 26. Les audiències públiques

1. L'Audiència Pública, tant d'àmbit de ciutat com de districte, és l'espai de participació reservat a la presentació pública per part de l'Ajuntament –i debat posterior entre l'Ajuntament i la ciutadania– de qüestions especialment significatives de l'acció municipal i en especial del Pla d'actuació municipal (PAM). També és un mecanisme per a la formulació de propostes per part de la ciutadania.
2. L'Audiència Pública ordinària estarà normalment vinculada a un procés de participació i pot ser també el punt culminant dels processos d'elaboració de les memòries participatives.
3. L'alcalde o alcaldessa pot convocar audiències públiques amb caràcter extraordinari, per decisió pròpia o a propos-

- ta del Plenari del Consell Municipal o del Consell de Ciutat o bé a petició ciutadana –pel mínim de l'1 % del padró municipal de persones més grans de setze anys–, per a temes de caràcter monogràfic o puntual i de transcendència especial que necessitin una deliberació participativa. També pot convocar audiències públiques quan per raons d'urgència no s'hagi pogut impulsar un procés participatiu.
4. L'alcalde o alcaldessa pot convocar audiències públiques per a la població menor de setze anys. Pot també convocar-les a petició de nois i noies menors de setze anys i vinculats a una institució educativa, d'acord amb el nombre i l'interès de les temàtiques que es presentin.
 5. Les entitats i les federacions ciutadanes que figurin en el Fitxer General d'Entitats Ciutadanes també poden comptabilitzar el nombre d'associats amb l'objectiu de donar compliment al que disposa el punt 3 d'aquest article. Per comptabilitzar els associats cal garantir els aspectes següents:
 - a) És necessària l'existència d'una convocatòria general de l'entitat en la qual de manera explícita es posi a aprovació, i s'aprovi, segons el reglament dels estatuts de l'entitat, el text que es pretén convertir en iniciativa ciutadana.
 - b) El secretari o secretària de l'associació ha d'aportar un certificat en el qual, a més de l'acord de l'Assemblea, ha de fer constar amb caràcter general el nombre d'associats que legalment ho siguin segons els estatuts de l'entitat.
 - c) En les entitats de segon grau, el secretari o secretària de l'entitat ha d'aportar un certificat en el qual, a més de l'acord de l'Assemblea, ha de fer constar els certificats de cada una de les associacions amb el nombre d'associats que legalment ho siguin segons els estatuts de cada entitat.
 - d) En tots els casos, les associacions han d'haver adoptat com a propi el Codi ètic de les associacions, amb els mecanismes que aquest codi preveu.
 6. Quant a la composició, el contingut i la convocatòria, les audiències públiques s'han d'ajustar al que es disposa en l'apartat anterior referit a les audiències de ciutat. Les audiències públiques de districte han de ser convocades pel president o presidenta del Consell de Districte.
 7. En els districtes hi ha, a més a més, l'Audiència Pública de l'Estat del Districte, que està regulada per les normes reguladores del funcionament dels districtes i pels reglaments específics de cada districte.
 8. La seva convocatòria s'ha de fer amb la difusió, la publicitat i l'antelació adequades, amb la finalitat que tots els interessats i les interessades hi puguin participar. La convocatòria no es pot fer amb una antelació inferior a quinze dies abans de la celebració. La convocatòria ha d'estar accessible al lloc web municipal.
 9. L'Audiència Pública de ciutat està presidida per l'alcalde o alcaldessa o el regidor o regidora en qui delegui i les d'àmbit de districte pel president o presidenta del Consell del Districte o el regidor o regidora o el conseller en qui delegui. Exerceix de secretari el secretari o secretària de la corporació o la persona en qui delegui, que ha d'aixecar acta de la sessió.
 10. Les sessions s'organitzen de la manera següent:
 - a) Intervenció de la ponència del tema que s'ha de tractar.
 - b) Intervenció i posicionament del govern.

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

- c) Intervenció i posicionament dels grups de l'oposició de menor a major representació.
- d) Intervenció de la ciutadania, sense cap altra limitació que l'ús raonable del temps.
- e) Rèplica del govern, quan s'escaigui.
- f) Conclusions de la ponència.

Article 27. Audiència Pública de Pressupostos i Ordenances Fiscals

1. L'Audiència Pública de Pressupostos i Ordenances Fiscals és convocada per l'alcalde o alcaldessa i té com a finalitat la participació en el debat de l'Ajuntament en aquestes qüestions i la formulació d'alegacions i propostions.
2. Amb la finalitat de fer més participatiu el procés de discussió, els acords d'aprovació inicial del pressupost i les ordenances es trameten electrònicament a les entitats membres del Consell de Ciutat i dels consells sectorials de ciutat i els consells sectorials de districtes. A partir d'aquest moment, el text aprovat inicialment serà accessible a través del lloc web municipal.
3. La ciutadania i les associacions poden formular propostes o suggeriments en un espai d'Internet creat amb aquest efecte.
4. Abans de l'aprovació definitiva del pressupost i de les ordenances fiscals, es convocarà l'Audiència Pública de Pressupostos i Ordenances Fiscals, que serà presidida per l'alcalde o alcaldessa, que pot delegar en el regidor o regidora d'Hisenda. L'alcalde o alcaldessa donarà compte de les aportacions rebudes i donarà resposta sintètica d'aquestes aportacions. La ponència presentarà els pressupostos de la manera més entenedora possible.
5. L'acta de l'Audiència Pública de Pressupostos i Ordenances Fiscals i de tot el procés d'informació serà constitutiva de la memòria participativa que s'inclourà en l'expedient administratiu d'aprovació dels pressupostos.
6. En l'Audiència Pública de Pressupostos i Ordenances Fiscals actuarà, com a secretari o secretària, el titular o la titular de la Secretaria General de l'Ajuntament o la persona en qui delegui.

Article 28. La consulta ciutadana

1. L'Ajuntament pot celebrar consultes ciutadanes, per iniciativa pròpia, a proposta del Consell de Ciutat o per iniciativa de la ciutadania.
2. En l'àmbit de districte, la consulta ciutadana ha de ser aprovada pel Consell del Districte a iniciativa de la Comissió de Govern del Districte o del Consell Ciutadà del Districte o per iniciativa ciutadana.
3. La ciutadania pot promoure la celebració d'una consulta ciutadana. Perquè arribi a ser considerada pel Plenari del Consell Municipal, els promotors de la iniciativa ciutadana han d'estar clarament identificats i s'ha de reunir l'1 % de signatures degudament autenticades de persones més grans de setze anys empadronades en l'àmbit

on es pretengui celebrar la consulta, tenint en compte, però, el que es determina en els punts 5 i 6 d'aquest mateix article.

4. La consulta serà aprovada pel Consell Municipal o de Districte per una majoria reforçada de dues terceres parts, que serà també responsable de determinar el redactat específic de la pregunta per fer i el territori en el qual es realitzarà.
5. En el cas de consultes sobre grans projectes o iniciatives que, malgrat que estiguin ubicats en un districte específic, per la seva transcendència puguin afectar altres districtes o al conjunt de la ciutat, serà el Consell Plenari, a proposta de la Comissió de Govern de l'Ajuntament, qui determinarà l'univers que es consultarà.
6. Les consultes ciutadanes no es poden fer en territoris inferiors a un districte.
7. La convocatòria d'una consulta ciutadana ha de comportar necessàriament unes mesures d'informació pública –garantides per l'Ajuntament– sobre les alternatives en qüestió que permetin a tots els ciutadans accedir a les diverses propostes realitzades pels grups polítics municipals i pels grups socials de la ciutat. El procés d'informació, dotació de mitjans, seguiment i control s'ha de regular de manera específica en una normativa en la qual es garanteixi un ús racional dels mitjans.
8. Un mateix procés de consulta pot recollir diverses consultes ciutadanes. No es pot fer més d'un procés de consultes l'any ni més d'un procés per a cada un dels districtes. A més, aquestes consultes en cap cas no poden tractar sobre tributs i l'establiment dels preus públics, ni sobre qüestions que ja hagin estat sotmeses a consulta durant la mateixa legislatura.
9. El resultat de la consulta ciutadana serà pres en consideració sempre que la participació sigui com a mínim del 50 % del padró de persones més grans de setze anys en el mateix territori objecte de la consulta.

Article 29. Metodologies de participació

L'Ajuntament promourà les metodologies de participació més adequades dins dels processos de participació ciutadana i, especialment, els jurats ciutadans, els plafons ciutadans, les enquestes ciutadanes i altres metodologies de participació deliberativa que es puguin plantejar. En cada procés es determinarà, en consens amb la ciutadania, quina és la metodologia més apropiada i la manera més convenient per portar-se a terme.

Article 30. Les tecnologies de la informació i la comunicació al servei de la participació

1. Internet, la televisió local de Barcelona i els mitjans de comunicació locals són alguns dels instruments essencials de la participació ciutadana que es deriva d'aquest reglament.
2. S'impulsaran les tecnologies telemàtiques, a fi de permetre a qualsevol ciutadà accedir a la informació general que vulgui d'una manera ràpida i senzilla, tenir accés al debat que es produeix a l'interior de la institució sobre

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

qüestions generals de ciutat o sobre projectes concrets (tant temàtics com territorials), expressar la seva opinió en el moment en què aquesta opinió pot tenir conseqüències i compartir reflexions sobre temes d'interès ciutadà amb responsables polítics, tècnics i altres ciutadans. Per garantir aquestes funcions, l'Ajuntament disposarà d'un espai virtual, dins del lloc web municipal, dedicat específicament a aquestes qüestions.

3. Es garantirà que tots els equipaments públics municipals disposin d'equips informàtics connectats a la xarxa i oberts a l'accés de la ciutadania.
4. Tots els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona i totes les associacions disposaran, si volen, d'una adreça de correu electrònic ciutadà com a vehicle de comunicació proactiu.
5. Es promourà la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) per part del teixit associatiu.
6. Les TIC seran complementàries amb altres mecanismes de participació.
7. La televisió local és una eina que cal incorporar en el procés de participació ciutadana. La seva utilització com a espai d'informació serà complementària amb altres espais de debat i participació.
8. Es garantirà el seguiment en directe dels plens municipals, d'àmbit de ciutat i de districte, tant a través d'Internet com de la televisió.
9. Es promourà el coneixement de l'ordre del dia del Plenari del Consell Municipal des del moment en què s'acordi, amb la possibilitat de demanar informació sobre els punts de l'ordre del dia a través del correu electrònic.
10. Tots els regidors i regidores disposaran d'una adreça pública de correu electrònic a través de la qual els ciutadans s'hi podran adreçar.
11. Es crearan llistes de distribució per àrees temàtiques o de gestió. A través de les llistes, el ciutadà que prèviament s'hi hagi inscrit rebrà periòdicament informació sobre les qüestions i els projectes més significatius dels àmbits seleccionats, amb la finalitat que tothom que vulgui conegui tant el contingut com els procediments implementats en les principals actuacions municipals.
12. El govern municipal pot exposar a través de la xarxa les seves propostes o intencions en aspectes concrets quan encara no s'hagin iniciat els tràmits d'aprovació o implementació. Aquesta presentació pública –a través de documents escrits o gràfics– ha d'anar acompanyada de la possibilitat per part dels ciutadans d'enviar les opinions i els suggeriments sobre aquests projectes municipals.
13. Es poden fer debats sobre temes municipals sobre els quals prèviament s'hagin distribuït documents informatius.

Títol sisè. Les instàncies de mediació i empara

Article 31. La mediació comunitària

Amb la finalitat de promoure la mediació comunitària amb l'objectiu de crear espais d'intermediació per a la resolució de conflictes, s'elaborarà un reglament específic que regularà aquests extrems i crearà les instàncies i els serveis de mediació comunitària més apropiats. L'acceptació d'aquestes instàncies de mediació serà voluntària.

Article 32. Comissió d'Empara

1. En el si del Consell de Ciutat es crearà una Comissió d'Empara, presidida pel regidor o regidora de Participació Ciutadana i formada per un membre, escollit amb aquest efecte, de cada un dels sectors que componen el Consell esmentat.
2. Qualsevol ciutadà o ciutadana o qualsevol associació que consideri que els seus drets participatius emanats del present reglament han estat vulnerats pot sol·licitar empara en aquesta Comissió. El temps de resposta no pot ser superior a dos mesos.

Disposició transitòria

1. Totes les normatives i els òrgans de nova creació previstos en aquest reglament han de ser elaborats i constituïts respectivament en un termini no superior a sis mesos després de l'aprovació definitiva d'aquest reglament.
2. En cas d'actualització o modificació d'òrgans de participació ja existents, el termini no pot ser superior a un any.
3. El reglament de mediació comunitària ha d'estar elaborat en un termini no superior a dos anys.
4. Fins que el Fitxer General d'Entitats Ciutadanes no estigui en funcionament, les bases de referència són les que hi ha a les bases de dades de la Direcció de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona.
5. Aquest reglament no és aplicable per a aquells òrgans i mecanismes de participació regulats per una norma superior. Tampoc no és aplicable per als òrgans de participació que tinguin una regulació específica aprovada pel Consell Municipal. En aquest cas, les presents Normes són aplicables de manera supletòria.

Disposició addicional

Qualsevol altre mecanisme o procés de participació que es pugui proposar no previst en aquestes Normes ha de ser aprovat en el Consell Plenari de districte o de ciutat, segons l'àmbit, a proposta de la Comissió de Govern corresponent, excepte aquelles que estiguin regulades per una norma superior.

EXPERIÈNCIES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

Disposició derogatòria

Amb aquesta disposició queden derogades les Normes reguladores de la participació ciutadana de l'any 1986.

EXPERIÈNCIES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'ELABORACIÓ DE LES NORMES
REGULADORES DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA A BARCELONA
PROCÉS I METODOLOGIA

11

www.diba.es

Flor de Maig és un centre de formació, recerca i difusió sobre noves polítiques locals, participació ciutadana i la societat del coneixement.